Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 284 (13773) | 1974 оной декабриин 4, среда | Сэн 2 мүнгэн.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ГАДААДЫН ОРОНУУДТАЙ ХАНИ БАРИСАА, СОЕЛОЙ ХОЛБОО БЭЕЛҮҮЛХЭ СОВЕТ БҮЛГЭМҮҮДЭЙ СОЮЗЫЕ АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

Совет арадай ба гадаадын оронуудай арадуудай хоорондын хани барисаа, харилсаа холбоо хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ үрэ ехэтэй ажал ябуулгынь түлөө, гадаадын олониитэтэй соёлой холбоо бэелүүлхэ эмхинүүдэй СССР-тэ бии болгогдоһоор 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, **Гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой холбоо бэелүүлхэ совет бүлгэмүүдэй союзые Арадуудай хани барисаанай** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1974 оной декабриин 2.

ТАСС-ай мэдээсэл

«СОЮЗ-16» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

«Союз» (СССР), «Аполлон» (США) гэжэ замбуулинай онгосонуудай туршалга хэхэ хамтын ниидэлгэдэ бэлэдхэлэй совет программын үндэһөөр, «Союз-16» гэжэ замбуулинай онгосо 1974 оной декабриин 2-то Москвагай сагаар 12 час 40 минутада Советскэ Союзһаа таһигдаба.

Онгосын командир Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт, полковник Филипченко Анатолий Васильевичһаа, борт-инженер Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт Рукавишников Николай Николаевичһаа бүридэһэн экипаж замбуулинай онгосые жолоодоно.

Хамтын ниидэлгын эрилтэнүүдэй үндэһөөр шэнэдхэн хубилгагдаһан «Союз» гэжэ онгосын түхеэрэлгэнүүдые туршаха, научна ба научно-техническэ шэнжэлгэнүүдые хэхэ, мүн арадай ажахын зорилгонуудые шиидхэхэ баримта мэдээнүүдые абахын тула Газарай нюрuугай зарим участогуудые адаглаха, фото-зурагыень буулгаха гээшэ ниидэлгын программа болоно. «Союз-16» гэжэ онгосо 1975 оной совет-американ туршалгада хабаадаха онгосодо адлирхуу юм.

«Союз-16» онгосын экипажтай радио ба телевизионно найдамтай холбоон хэгдэнэ.

Советскэ Союзай территори дээрэ, дэлхэйн океанай акваториин элдэб районуудта байдаг эрдэм-шэнжэлэлгын суднанууд дээрэхи адаглан хинадаг станцинуудай туһаламжаар залан жолоодохо совет түб «Союз-16» гэжэ замбуулинай онгосын ниидэлгые, абтаһан мэдээсэлнүүдые шэнжэлэн тайлбарилха хэрэг шиидхэхэ байна.

Космонавтнуудай бэень һайн ябана. Онгосын таһалганууд соохи байдал газар дээрэхидэ дүтэрхы.

Космонавтнууд А. В. Филипченко, Н. Н. Рукавишников ниидэлгээр хараалагдаһан программа бэелүүлжэ эхилбэ.

„СОЮЗ-16" ГЭЖЭ ОНГОСО НИИДЭЖЭ ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

НИИДЭЛГЫЕ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Декабриин 2-то Москвагай сагаар 20 часта «Союз-16» гэжэ замбуулинай онгосо Газарые таба дахин тойроод ябаба. Табадахи тойролгодонь ниидэлгын шэглэлые залан хубилгаhанай һүүлээр онгосо иимэ параметрнүүдтэйгээр ниидэнэ:

— Газарай нюрууһаа саада захань (апогей) — 223 километр;
— Газарай нюрууһаа наада захань (перигей) — 177 километр;
— 88,4 минута соо дэлхэйе тойроно;
— замынь 51,8 градус һөөлжүү юм.

Түрүүшын үдэрэй программын ёһоор космонавтнууд А. В. Филипченко, Н. Н. Рукавишников ниидэлгын элдэб шатануудта онгосын түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлсые шалгаһан байна. Хөөрэн дэгдэлгэдэ экипаж һайнаар дадаа, бэе махабаднай һайн байна гэжэ А. В. Филипченко хэлхеэ холбооной ээлжээтэ сеансын үеэр мэдээсэбэ.

Декабриин 2-ой 20 час 30 минутаһаа декабриин 3-най 6 час 30 минута болотор «Союз-16» гэжэ замбуулинайнгаа онгосын Советскэ Союзай территори дээрэһээ радиогоор харагдахагүй зонодо ябахадань космонавтнууд амарха юм.

„Союз-16" гэжэ онгосын командир Филипченко Анатолий Васильевич

Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт, полковник Анатолий Васильевич Филипченко 1928 оной [январ]иин 26-да Воронежскэ областиин Давыдовка [с]ондо түрэһэн юм. Долоон жэлэй һургуули дүүргэһэнэй удаа токарёор хүдэлөө, ВВС-эй һургуулида, тэрэнь Чугуевска сэрэгэй авиационно училищида [ор]ожо, тэрэнээ онсо шалгалтын тэмдэгтэйгээр дүүргэһэн юм. А. В. Филипченко [195]1 онһоо хойшо Совет [Арм]иин авиационно частьда алба хээ, 1961 ондо [Ленин]эй тугта агаарай-сэрэгэй академиие (мүнөө Ю. А. [Гагар]инай нэрэмжэтэ) заочно дүүргээ һэн.

А. В. Филипченко — [19]52 онһоо Советскэ Союзай [Ком]мунис партиин гэшүүн.

«Союз-7» гэжэ замбуулинай онгосын командир болоожо, 1969 оной октябрь һарада замбуулинай дайда соогуур түрүүшынхеэ ниидээ бэлэй. 1973 оной май һараһаа хойшо А. В. Филипченко «Союз» — «Аполлон» гэжэ программаар совет-американ хамтын ниидэлгэдэ бэлдэлсэжэ байнхай.

Анатолий Васильевичай һамган, Елизавета Александровнань — гэрэй эзэн эхэнэр. Филипченкын бүлэ хоёр хүбүүтэй: Александрань — 1957 ондо, Игоринь 1961 ондо түрэһэн. Космонавтын эсэгэ 1955 ондо наһа бараһан юм. Эхэ Акулина Михайловнань — пенсионер, Воронежско областиин Острогожск хотодо ажаһуудаг.

(ТАСС).

„Союз-16" гэжэ онгосын борт-инженер Рукавишников Николай Николаевич

Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт Николай Николаевич Рукавишников 1932 ондо Томск хотодо түрэһэн юм. 1951 ондо — дунда һургуули, 1957 ондо Москвагай инженерно-физическэ институт дүүргээ. Институт дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Н. Н. Рукавишников конструкторскэ бюродо ажаллахадаа, инженерно олон асуудал шэнжэлэн шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна.

Николай Николаевич 1967 ондо космонавтнуудай отрядта абтаба. Н. Н. Рукавишников 1971 оной апрель һарада «Союз-10» гэжэ онгосоор түрүүлэн замбуулинай дайда соогуур ниидэһэн.

1973 оной май һараһаа хойшо Н. Н. Рукавишников «Союз» — «Аполлон» гэжэ программаар совет-американ хамтын ниидэлгэдэ бэлдэлсэжэ эхилһэн байна.

Николай Николаевич Рукавишников — Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүн.

Рукавишниковай эхэ — Галина Ивановна пенсидэ гаранхай, хойто эсэгэнь 1962 ондо наһа бараһан юм. Космонавтын һамган — Нина Васильевна машина бүтээлгын предприятида хүдэлнэ. Рукавишниковтанай бүлэ Владимир хүбүүтэй, тэрэнь 1965 ондо түрэһэн.

(ТАСС).

[РС]ФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

[РСФ]СР-эй наймадахи зар[лалгын] Верховно Соведэй [...]хи сессиин декабриин 24-дэ зарлагдаһан[тай] дашарамдуулан, 1975 [оной] РСФСР-эй арадай [ажахые] хүгжөөхэ гүрэнэй [түсэбые], РСФСР-эй 1975 [оной] гүрэнэй бюджедые, [РСФСР-]эй 1973 оной гүрэ[нэй бю]джедэй гүйсэдхэл ту[хай то]осоое уридшалан хара[жа үзэх]ыень РСФСР-эй [Верховн]о Соведэй Президи[умэ РСФ]СР-эй Верховно Со[ведэй] түсэблэлгын — бюд[жетнэ к]омиссида, промыш[ленност]иин комиссида, тран[спорт] ба хэлхеэ холбоо[ной к]омиссида, барилгын [болон барил]гын материалнуудай [промыш]ленностиин комисси[да, хүдөө] ажахын комиссида, элүүрые хамгаалгын, социальна хангалгын ба спортын комиссида, арадай гэгээрэлэй, эрдэм наукын ба соёл культурын комиссида, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой болон хүн зоной ажаһуудал хангаха комиссида, гэр һуудалай-коммунальна ажахын, болбосон түхэлтэй болголгын комиссида, байгаалиие сахин хамгаалха комиссида, залуушуулай хэрэгүүдые шиидхэдэг комиссида даалгаа.

Тиин 1975 ондо РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые, республикын 1975 оной гүрэнэй бюджедые хаража үзэхэдөө, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, бүтээн гаргагдаһан продукциин шанарые һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, арадай хэрэглэдэг эд бараа үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, хүн зоной байдал ба худалдаа наймаа һайжаруулха, үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглалгада оруулалгые түргэдхэхэ, ажахы доторой арга нөөсэнүүдые бүрин хэрэглэжэ, газар ашаглалгые һайжаруулха, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «РСФСР-эй Хара хүрьһэгүй зонын хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоолоор хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ асуудалнуудта онсо анхаралаа хандуулхыень РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэ саг үргэлжын комиссинуудта зууршалаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин, һалбаринуудай комиссинуудай, залуушуулай хэрэгүүдые шиидхэдэг комиссиин түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн декабриин 2-то РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ болоожо, 1975 ондо РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые, РСФСР-эй 1975 оной гүрэнэй бюджедые, РСФСР-эй 1973 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое уридшалан хаража үзэхэ талаар саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэриин эмхидхэлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

(ТАСС).

ГАДААДЫН ОРОНУУДТАЙ ХАНИ БАРИСАА, СОЁЛОЙ ХОЛБОО БЭЕЛҮҮЛХЭ СОВЕТ БҮЛГЭМҮҮДЭЙ СОЮЗАЙ БҮХЭСОЮЗНА ГУРБАДАХИ КОНФЕРЕНЦИДЭ

Гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой холбоо бэелүүлхэ совет бүлгэмүүдэй бүхэсоюзна гурбадугаар конференцидэ хабаадагшадые, тэдэ бүлгэмүүдэй бүхы гэшүүдые КПСС-эй Центральна Комитет халуунаар амаршална.

Интернационализмын ленинскэ гол ёһонууд, арадуудай хоорондын амгалан байдалай ба хани барисаанай, социальна болон национальна сүлөөрэлгын суртал бодолнууд Гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой холбоо бэелүүлхэ совет бүлгэмүүдэй, совет улад зоной эдэ ниитын эмхинүүдэй ажал ябуулга дотор бодото бэелэлээ олоно.

Хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй союзай ябуулдаг ехэ, ашатай туһатай хүдэлмэринь социалис оронуудай арадуудтай Советскэ Союзай арадуудай аха дүүгэй холбоо барисаае бэхижүүлхэ, политическэ, экономическа талаараа бэеэ даадаг байхын түлөө тэмсэдэг оронуудай арадуудтай һашилаа нэгэдэлгэ батадхаха, Советскэ Союзтай харилсаагаа улам һайжаруулхын түлөө, арадуудай эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө тэмсэгшэ гадаадын үргэн олон улад зоной оролдолго хүсэлэлгэнүүдые нэгэдхэхэ хэрэгтэ туһа хүргэнэ.

Дэлхэйн олон оронуудтахи Советскэ Союзай ханинарай түлөөлэгшэдэй энэ конференцидэ хабаадажа байһан ушар — гадаадын үргэн олон түлөөлэгшэдтэй совет хүнүүдэй эдэбхитэ холбоо барисаатай байһанай гэршэ болоно. Советскэ Союз тухай үнэн ушарые олондо мэдээжэ болгохын, совет арадтай үгээ ойлголсолго ба харилсаа холбоо хүгжөөхэ, бэхижүүлхын тула, СССР-тэй хани барисаа бэелүүлхэ гадаадын бүлгэмүүдэй эрхилдэг эдэбхитэй, үнэн сэдьхэлэй ажал ябуулгань совет олониитын дунда ехээр һайшаагдана, энэ арюун һайхан хэрэгтэ тэдэнэй гаргадаг оролдолго хүсэлэлгэ ойшоогдоно, дэмжэгдэнэ.

Хани барисаанай бүлгэмүүдэй союзай бүхэсоюзна гурбадахи конференци гадаадын олониитэтэй соёлой холбоо бэелүүлхэ эмхинүүдэй СССР-тэ бии болоһоор 50 жэлэй ойтойнь тудалдана. Энэ түүхэтэ ойтойнь дашарамдуулан, конференцидэ хабаадагшадые Хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй союзай олон тоото эдэбхитэдые Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет халуунаар амаршална, арадуудай хоорондын хани барисаанай ба амгалан байдалай түлөө тэмсэлдээ бүри ехэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень тэдэндэ хүсэнэ.

Оронойнгоо экономическа, соёлой хүгжэлтын хэрэгтэ Советскэ Союзай онсо гайхамшаг илалтануудые туйлаһанай, КПСС-эй XXIV съездын хараалан тодорхойлһон амгалан байдалай программын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһанай үндэһөөр, Советскэ Союзай нэрэ хүндэнь уласхоорондын оршом соо һүүлэй үедэ нилээд дээшэлээ. Социалис оронуудай политикын ашаар, бүхы түрүү үзэл бодолтой, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй тэмсэлэй ашаар уласхоорондын оршон байдалда таарамжатай хубилалтанууд болоо. «хүйтэн дайнай» оршон байдалһаа гаража, шахардуу байдал һуларуулха, социальна ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудай батажалга хангаха шэглэлтэй хубилалта туйлагдаа.

Гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой холбоо бэелүүлхэ совет бүлгэмүүдэй союз иимэ таатай зохид шэнэ оршон байдалда бусад оронуудай арадуудтай совет арадай хани барисаа ба харилсаа холбоо бэхижүүлгэдэ бүри эдэбхитэйгээр туһалха; Советскэ Союз тушаа, ажабайдалай бүхы һалбаринуудта тэрэнэй туйлаһан амжалтанууд тушаа дэлхэйн олониитын дунда улам ургажа байгаа һонирхолые хүсэд бүрин хангаха, манай орон тухай үнэн ушарые дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы нютагуудта нэбтэрүүлхэ зэргэтэй. Совет хүнүүдые интернациональна ёһоор хүмүүжүүлгын хэрэгтэ туһа хүргэхэ, ажал ябуулгадаа олониитые эгээн үргэн олоорнь элсүүлхэ; гадаадын оронуудай арадуудай түүхэтэйнь, соёл болон ажабайдалтайнь демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө арад түмэнэй тэмсэлтэйнь манай ороной ажалшадые танилсуулха гээшэ мүн лэ хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй союзай хүндэтэ зорилго болоно.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

ТОДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛЭЙ ДҮҮРЭТЭР 27 ҮДЭР ҮЛЭБЭ

СҮҮДХЭДЭ—888 ГРАММААР

Тугалнуудые зургаа һаратай болоторнь харууһалдаг «Байкал» учхозой тугалшад Т. Г. Игумнова, П. Е. Вахрамеева гэгшэд даажа абаһан 100 тугалайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 888 граммаар нэмээжэ, мүрысөөндэ эрхимлэбэ.

Энэ амжалта гол түлэб малшадай харууһалжа байһан бүлэг тугалнуудаа һайнаар эдеэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа. Мүнөө тус ажахыда тугалнуудынь шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангагданхай. Һая абтаһан түлнүүдынь һүнһөө гадна, талха тарянай зүйлөөр, шэлбүүһэнэй шүүһээр, минеральна болон витаминтай нэмэлтэ тэжээлээр, хүсы үбһэнэй гурилаар хооллуулагдана.

Зургаа һарын туршада түлжүүлэгдэһэнэй удаа эдэ тугалнуудынь ондоо малшанда дамжуулан үгтэдэг байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ «Байкал» учхозой тугалшад бүри ехэ амжалта туйлахаар ажаллажа байнхай.

С. ХАЛТУЕВ.

УРАГШАТАЙГААР АЖАЛЛАЖА ГАРАА

Газарай үрэжэл һайжаруулха талаар соносхогдоһон хоёр һарын үедэ Сэлэнгын аймагай совхоз, колхозуудай тараалан, сабшалан дээрэ ехэхэн ажал ябуулагдажа байна. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени эдлүүриингээ газар һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд соогоо наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ гаргажа, уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые заһаха, сабшалан һайжаруулха, герасимовска болон фермэ шадарай участогуудые үргэдхэхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри бүтээхээр хараалһан юм. Энээнээ бэелүүлхын тула колхоздо оньһожоруулагдамал звено байгуулагдаһан, тэрэниие хүтэлбэрилхээр агроном-механизатор Владимир Бальжинимаев томилогдоо һэн. Долоон трактор, тэрэ тоодо дүрбэн — «Беларусь», хүсэ ехэтэй «К-700» трактор, хоёр погрузчик — бульдозер энэ звенодо даалгагдаа бэлэй.

— Манай звеногой гэшүүд хүсэтэ техникэеэ дүүрэнээр ашаглан, ажалаа зүбөөр эмхидхэн ехэ юумэ хээд байна. Хоёр мянган тонно наг шэбхэ бэлдэгдээ, 6400 тонно наг шэбхэ сабшалан дээгүүр тарааһан, тиигэжэ шэбхэ гаргаха түсэбөө дүүргэһэн байнабди. 94 гектар дээрэ шугы бургааһан отологдоо, — гэжэ нүхэр Бальжинимаев мэдүүлбэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд Үдэнгэ нютагта 92 гектар дээрэ дисковани хэһэн, сабшалангаа үндэһөөрнь һайжаруулха хүдэлмэрёэ дүүргэһэн байна. Энэ талмай дээрэ үрэжэлтэй, шанартай үбһэ ногоон таригдаха юм. Эндэ намаглиг газарые хатааха хүдэлмэри ябуулагдаа. 8 гектар дээрэ шугы бургааһан отологдоо. Тэрэшэлэн энээнэй урда отологдоһон, обоологдоһон һөөг бургааһа зөөхэ, сэбэрлэхэ талаар горитой хүдэлмэри хэгдээ, хэгдэжэшье байна.

Аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй отделениин коллектив энэ колхозой газар дээрэ культур-техническэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулна. Петр Гаврилюгай хүтэлбэрилдэг энэ отрядай мэдэлдэ мөөртэй трактор, погрузчигтай «ДТ-75», бульдозертой «С-100» трактор бии. Мүнөө тус отрядай механизаторнууд 1800 тонно нютагай үтэгжүүлгэ сабшалан дээрэ гаргаад байна.

Сабшалан, тараалан һайжаруулха хоёр һарын үедэ наг шэбхэ зөөхын хажуугаар дүн хамта долоон километр газарта уһалууриин ханааб заһабарилагдаа. Колхозой мелиоратор нүхэр Цыбендоржиев эдэ бүхы ажалые шадамараар хүтэлбэрилнэ. Тус колхоз түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор 400 гектар тараалан болон сабшалан үндэһөөрнь, дээгүүрнь һайжаруулха түсэбөө 507 гектарта хүргөө.

Кировэй нэрэмжэтэ совхоз аргал шэбхэ гаргаха түсэбөө бэелүүлбэ. Юрэнхыдөө аймагай ажахынууд 29 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбөө дүүргэнхэй. 1250 гектар сабшалан дээрэ культуртехническэ ажал ябуулагдаа, 322 гектар газар һөөг бургааһанһаа, 58 гектар ой модонһоо сэбэрлэгдээ.

Газарай үрэжэл һайжаруулха ажал үргэлжэлһөөр.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

ЭРШЭЕЭ УЛАМ ШАНГАДХАНА

Электрын элшэ хүсэ дамжуулха лининүүдые татадаг 708-дахи тусхай поездын коллектив тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхын тула эршэтэй шангаар хүдэлнэ. Прораб Григорий Николаевич Харченкын даадаг 1-дэхи участогай коллектив һара, квартал бүриингөө даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Анатолий Чувалов, Николай Олованов гэгшэдэй даадаг бригадануудай хүдэлмэришэд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Энэ поездын хүдэлмэришэд халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхын тула ехэхэн оролдолго гаргана. Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Олон хүдэлмэришэдэй иимэ оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ байһан дээрэһээ һара бүриин даабари үлүүлэн дүүргэгдэдэг болонхой. Эдэнэр дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэл соо 3 миллион 418 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабаряа бүри октябриин 5-да дүүргээд, мүнөө 1975 оной февралиин түсэбөөр ажаллажа байнад.

Г. КРАСИКОВ,
КПСС-эй Железнодорожно райкомой промышленность болон транспортын таһагые даагша.

МАНАЙ ҺААЛИШАД МАГТААЛТАЙ

Жэл соо хэһэн ажалайнгаа үрэ дүнгүүдые гаргаха, согсолхо саг хүрэжэ ерэбэ гээшэ. Һара тухай болоод 9-дэхи табан жэлэй 4-дэхи, тодорхойлхы жэл дууһахаа байна. Хүдөө ажахын шухала продукцинуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө хэр зэргэ дүүргэжэ байһан тухайгаа хэды үгөөр хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

Энэ жэл гүрэндэ һү тушааха түсэбөө 108 процент дүүргээбди гэхэ гү, али 9000 центнер тушааха һаа, 9448 центнер тушаажа, нёдондонойхиһоо 23 центнерээр дээгүүрбди. Мяха тушааха түсэбнай нэгэ бага гээгдэжэ байна. Гэбэшье, жэлэй түгэсэтэр түсэбөө заатагүй дүүргэхэбди. Тиихын тула үшөө 60 бодо мал, 300 гахай, зүүгаад хони гүрэндэ тушаахаар хараалагдана. Мүнөө 5000 центнер мяхан тушаагдаа. Үшөө 500 центнер үлөө. Нооһоошье түсэбөө үлүүлэн дүүргээбди. 4-дэхи, тодорхойлхы жэлые амжалтатайгаар түгэсхэжэ байгаад, мал ажалайнгаа түрүүшүүлэй нэрэ дурдангүй аргагүй. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, һаалишад М. Гармаева, В. Володина, Н. Гармаева ухэршэн Лабедин гэгшэд болоно.

Н. УЛАНОВ.
Зэдын аймагай «Мир» колхозой түрүүлэгшэ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. Ц. БЕЛЬГАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, совет органуудта, республикын соёлой органуудта олон жэлдэ ажаллаһанайнь, ниитын ехэ ажал ябуулһанайнь түлөө тусхайта пенсионер Гомбо Цыбикович **Бельгаевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн К. ШОМОЕВ.

КПСС-эй ОБКОМҺОО, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМҺЭЭ, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДҺЭЭ

КПСС-эй обкомой гэшүүн, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Василий Иванович **Дубровский** бага саг соо хүндөөр үбшэлһэнэй һүүлээр, 63-тай болохоёо ябатараа наһа бараба гэжэ КПСС-эй Буряадай обком, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет гүнзэгы шаналалтайгаар мэдээсэнэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

СЕКРЕТАРИИН ҮДЭР

Ноябриин хахадай үеэр «Восточные Саяны» колхоздо «Секретариин үдэр» үнгэргэгдэбэ. Аймагай колхоз, совхозуудай парткомуудай болон эхин организацинуудай секретарьнар ээлжээтэ һуралсалдаа Галбайн клуб соо суглараа.

Тус ажахыдахи клубуудые, библиотекэнүүдые болон улаан булангуудые хаража, тэдэнэй хүдэлмэритэй танилсахая Саянай, Түнхэнэй совхозуудай, «Сибиряк» колхозой партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ семинарта ерээ.

Галбайн хүдөөгэй клуб айлшадые угталгада һайнаар бэлдэгдээгүй байшоо гэжэ сэхыень хэлэхэ хэрэгтэй. Зал соонь уран шэмэглэлшье үгы. Семинарай эхилхээ байхада түрүү колхознигуудай, фермэ болон бригадануудай ажалай дүнгүүд ханануудта яаралтайгаар үлгэгдэбэ. Улаан булан түхеэрхэ тусгаар таһалга үгтэнхэйшье һаа досоонь баһал хооһон шахуу. Киноаппарадай таһалга суургатай, кино харуулагдахаяа болишонхой.

Клуб соо соёлой талаар ямар хүдэлмэри ябуулагданаб гэжэ айлшадай һонирхоходонь, эхин организациин секретарь В. С. Цыбиков, клубые даагша Н. Д. Ардуев харюусажа шадаагүй. Клубай совет хүдэлдэггүй, хүдэлмэриинь түсэбшье табигдаагүй байхада, эдэ нүхэд юуншье гэжэ хэлэхэеэ мэдээгүй бшуу. Ойрын болзорто тосхонойнгоо клуб гоёон шэмэглэхэбди, хүдэлмэриень һэргээхэбди гэжэ эдэ нүхэдэй найдуулһыень лэ анхаралдаа абамаар байба.

Семинарта хабаадагшад Галбайн отделениин хүдөөгэй библиотекэдэ орожо хараба. Библиотекые даагша Светлана Гыргенова ажал хэрэгтээ оролдосотойгоор хандана гэжэ эли ойлгохоор. Тагууд дээгүүр номууд удха шэглэлээрээ хубаарилагдан табигданхай. «Пропагандистнууд» таанадта». «Түрүү дүй дүршэлэй булан», «Шажан мүргэлэй удха, зорилго» гэхэ мэтын булангууд бии. 520 колхознигууд болон һурагшад эндэһээ ном абажа уншана. Галбай — багахан тосхон. Теэд ном уншаха дуратайшуул эндэ олон лэ гээшэ. Залуу библиотекарь һаалиин фермэ дээрэ хөөрэлдөө үнгэргэжэ, шэнэ һонинуудые малшадта дуулгадаг байна. Эдэ бүгэдые айлшад һайшаажа, ажаглалтануудаа хэлэбэ. Жэшээнь, Илалтын 30 жэлэй ойе угтуулан. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ветерануудай булан нээхэ, уншагшадтай уулзалга ходо эмхидхэжэ байха гэжэ дурадхагдаа.

Удаань партийна организацинуудай секретарьнар Галбайн һү һаалиин фермэ дээрэ ошоо. Эндэхи улаан булан һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Ханануудаарнь — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй дүрэ зурагууд, һаалишадай социалис уялганууд ажалай дүнгүүд. Мүн малшадай амарха амяраа таһалга бии. Эдэ бүгэдые хаража һайшааһанай һүүлээр семинарта хабаадагшад Талын һаалиин фермэ тээшэ зорибо.

Һалхинда намилзаһан улаан туг айлшадые холоһоо даллан угтаба. Энэмнай ноябриин түрүүшын декадада 580 килограмм һү һаажа, социалис мүрысөөндэ илаһан П. И. Деминой хүндэлэлдэ үргэгдэһэн туг байба ха юм. Партбюрогой секретарь Д. С. Осоров һаалишадай дунда нииттэ политическэ хүдэлмэри, социалис мүрысөө яажа эмхидхэдэг тухайгаа айлшадтаа хөөрэжэ үгөө.

Тала тосхоной тэг дунда хүдөөгэй клуб оршоно. Досоогоо сэбэр, эмхи гуримтай, һайн шэмэг гоёолтонуудтай байһаараа тус клуб абаһаар лэ анхарал татаба. Юун дутанаб гэхэдэ, һандалинууд үсөөн — ойролцоо 6. Отделениин хүтэлбэрилэгшэд, Толтойн сомоной Соведэй гүйсэдком колхознигуудай сүлөөтэй сагаа клубта үнгэргэхэ таарамжатай зохид байдал байгуулха юм бээзэ. Гансашье һандалинуудай дутууһаа бэшэ, мүн гадна кинобудкань дулаасуулагдадаггүй дээрэһээ эндэ кино харуулагдахая болишоһон байба.

«Восточные Саяны» колхозой саада захада оршодог Таһархай тосхон ошохо замдаа, семинарта хабаадагшад Хуурай-Хобогой һаалиин фермын улаан булан хараһан байна. Досоонь дулаан аад, огто түхеэрэгдээгүй байшоо. Эли газарта үлгэгдэхэ ёһотой уряа лозунгнууд стол дээрэ таража хэбтэнэ. Һаалишадай ажалай дүнгүүдшье бэшэгдээгүй. Харин нүгөөдэ Таһархайн һаалиин фермын улаан булан соо ороходо тад ондоо: һаалишадай һара бүриин ажалай дүнгүүд, табан жэлэй тодорхойлхы. жэлдэ фермын малшадай абаһан социалис уялга, мүрысөөнэй дүнгүүд эли газарта үлгөөтэй. «Ажалай алдар солын хуудаһан» гаргагданхай, доронь үлгэгдэһэн гурбан вымпелнүүд һү һаалгаар табан жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргэһэн һаалишад Д. Ж. Дарбалаева, Д. Л. Пархаева, С-Д. Н. Бодеева гэгшэдэй габшагай ажалые элирхэйлнэ.

Таһархай тосхоной клуб ёһотойл соёлой гуламта болоо гэхээр. Уран һайханай самодеятельностиин кружок хүдэлнэ. Нютагай артистнууд семинарта хабаадагшадта багахан концерт харуулаа. Клуб соо колхозой үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй уулзалга эмхидхэгдэдэг, лекци, элидхэл болон хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг. Мүн агитаторнуудшье һайнаар хүдэлнэ. Энэ хадаа эхин парторганизациин секретарь Д. Л. Хусаевай ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдагые харуулна гээшэ. Жара наһаяа хүсэжэ ябаһан Д. Л. Хусаев эхин һургуулида багшалхаһаа гадна, коммунистнууд болон колхознигуудай дунда тон хүндэтэй болонхой. Тэрэ хүдөө тосхондо партийно-политическэ, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри яажа эмхидхэдэг дүй дүршэл тухайгаа айлшадтаа хөөрэжэ, тэдэниие ехэтэ һонирхуулба.

Семинарай түгэсхэлэй хуби Таһархайн клуб соо үргэлжэлһэн байна. КПСС-эй райкомой таһагые даагша П. С. Демин «Эхин парторганизацинуудта хэрэг дайсануудые эрхилхэ гурим тухай», КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүн, арадай хиналтын районно комитедэй түрүүлэгшэ С. Г. Цыдеев «1974 ондо абаһан уялгануудаа аймагай ажалшадай ямараар дүүргэжэ байһан тухай», «Союзпечатиин» аймагай агентствын начальник М. Е. Попова «1975 оной хэблэл захилгын ябаса тухай», КПСС-эй райкомой политгэгээрэлэй кабинедые даагша Б. Н. Цыденов «Коммунистнуудай, комсомолшуудай һуралсал эмхидхэхэ тухай» элидхэл болон мэдээсэлнүүдые хэһэн байна.

Һүүлээрнь семинарай ямараар үнгэрһэн тухай һанамжа, дурадхалнууд хэлэгдээ. Саянай совхозой парткомой секретарь Даржаев, Туранай совхозой отделениин эхин парторганизациин секретарь Занданов, Саянай совхозой Харбяадайн отделениин эхин парторганизациин секретарь Лопсонов гэгшэд секретариин үдэр тон һургаалтайгаар үнгэрөө гэжэ хэлэхэ зуураа «Восточные Саяны» колхозой соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэхи бүхы һайшаалтай юумэнүүдые өөһэдтөө нэбтэрүүлхэбди гэжэ найдуулаад, зарим клуб болон улаан булангуудта бии байһан дутуу дунданууд ойрын сагта усадхагдаха байһандань этигэжэ байһанаа мэдүүлээ.

Д. ЯНДАНОВ.
Түнхэнэй аймаг.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ҮРЭ ЕХЭ

Юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэл эдэ үдэрнүүдтэ улам үргэдэжэ байна. Бүгэдэ арадай энэ тэмсэлые ударидаха, үгэ ба ажалай ульгэр жэшээгээр тэдэниие зоригжуулха, ажалай участок бүхэндэ амжалта туйлахадань нүлөөлхэ гэһэн зорилго үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй үрда табяатай.

Улаан-Үдын аймагай партийна организаци ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри улам һайжаруулха, тэрэнэй ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоно.

Партиин райком болон партийна эхин организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха, социалис мүрысөө эмхидхэхэ түсэбүүдые табиһан байна. Эдэ түсэбүүдэй ёһоор социалис мүрысөөнэй гуримууд нарижуулагдана, партийна ба партийно-комсомолой бүлэгүүд, арадай хиналтын постнууд байгуулагдана, социалис мүрысөөнэй дүнгүүд саг дарыдаа гаргагдана, мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо мэдээжэ болгохын тула харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд, ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһан», «сахилгаан хуудаһан» гэхэ мэтэ зүйлнүүд хэрэглэгдэнэ.

Социалис мүрысөөндэ шалгарагшадые урмашуулхын тула моральна ба материальна урмашуулгын элдэб янзын хэмжээнүүд — эрхим бригада ба фермэнүүдтэ Улаан тугуудые, вымпелнүүдые баярай оршон байдалда барюулха, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй хүндэлэлдэ зорюулан, ажалай алдар солын тугуудые үргэхэ, таряа хуряалгын үедэ мянган центнер ороохо сохиһоной түлөө бункер дээрэнь улаан одонуудые зураха, үнэтэй сэнтэй бэлэгүүдээр шагнаха гэхэ мэтэ хэрэглэгдэдэг болоһон байна.

Партийна эхин организацинуудай ябуулдаг имэрхүү хүдэлмэриин ашаар мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха, поли дээрэхи хабар-намарай хүдэлмэри шууд ябуулха хэрэгтэ горитой нүлөөлһэн юм. «Искра», «Маяк», «Советская Россия» колхозууд абаһан социалис уялганудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Юундэб гэхэдэ, эдэ ажахынуудай партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хэмжээ ябуулганудта, социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ тон нарииналар хандаһан байна бшуу.

Жэшээлхэдэ, «Искра» колхозой партийна организаци (парткомойнь секретарь А. И. Хандархаев) тарья тарилгын гү, али хуряалгын хүдэлмэриин эхилхэһээ холо урид социалис мүрысөөнэй гуримуудые зохёодог, тэрэ гуримуудые олондо соносхохын түлөө оролдодог юм.

Тарья хуряалгын үедэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд үдэр бүри гаргагдадаг, табан хоног бүриин ажалай дүнгүүдээр механизаторнууд урмашуулагдадаг байһан. Комбайнернуудай ажалай дүнгүүд ханын газетэнүүдтэ, информационно бюллетеньнүүд соо бэшэгдэдэг һэн. Табан үдэрэй дүнгүүдэй ёһоор комбайнернуудта дамжуулгын улаан вымпел барюулагдадаг, мянган центнер ороохо сохихо бүринь комбайнерай комбайн дээрэ улаан одон зурагдадаг, колхозой правлени болон парткомой зүгһөө баяр баясхалан хүргэгдэдэг, тэрэ механизаторай гэр бүлэдэнь амаршалгын бэшэг (открытка) эльгээгдэдэг болоһон. Тарья хуряалгын үедэ түрүү һуури эзэлһэн комбайнерта мүнгэн шан, колхозой правлениин ба парткомой Хүндэлэлэй грамота барюулагдадаг, колхозой чемпионой ягаан торгон лентэ зүүлгэгдэдэг, колхозой Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэдэг байна.

Залуу механизаторнууд, ороохо зөөдэг автомашинануудай жолоошодшье мартагдангүй социалис мүрысөөндэ хабаадуулагдаһан юм. Тэдэнэр ВЛКСМ-эй комитедэй зууршалгаар залуушуулай болон аяншалгын түлбэригүй путевконуудта хүртэдэг.

Тус колхозой парткомой ниитэ политическэ хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор агитаторнууд болон политинформаторнууд үдэр бүри хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, долоон хоног соо нэгэ дахин лекци уншагдадаг болонхой.

Колхозой бүхы гурбан отделенидэ партийно-комсомольско бүлэгүүд бии болгогдонхой. Тэрэ бүлэгэй гэшүүд ойлгууламжын бүхы хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

Һурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлмэри «Искра» колхоздо һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тарья хуряалгын үедэ залуу комбайнер А. А. Павлов ажахы соогоо түрүү комбайнернуудай зэргэдэ гараа. Юундэб гэхэдэ, тэрэниие колхозой ветеран, дүй дүршэл ехэтэй механизатор К. И. Трифоновтэ даалгажа үгэһэн байгаа.

Колхозой отделени бүридэ арадай хиналтын постнууд байгуулагданхай. Уран һайханай бүлэгэй концертнүүд тарья хуряалгын үедэ саг үргэлжэ харуулагдажа байгаа.

Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд ажалай үрэ дүнгүүдтэ нилээд һайн нүлөө үзүүлнэ. «Искра» колхоз гүрэндэ ороохо болон хүдөө ажахын бусад продукци худалдаха түсэбөө болзорһоонь холо урид дүүргэбэ.

Улаан-Үдын аймаг байгша оной, тодорхойлхы жэлэйнгээ түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэб ноябриин 20-до 80 процент дүүргэгдээ һаань, һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб ноябриин 20-до сүм дүүргэээ. Һооһо, үндэгэ гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэб үни дүүргэгдэнхэй.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри зүбөөр ябуулһанай, социалис мүрысөөе һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар манай аймагай ажалшад иимэ амжалтануудые туйлаа гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө аймаг доторнай 296 политинформатор, 417 агитатор, хэдэн арбаад лектор хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна.

Олонхи агитаторнуудай ажалай түрүүшүүл юм: Ивалгын ОПХ-гай түрүү һаалишан Б. Р. Гомбоева (тэрэ өөрынгөө 5 жэлэй түсэб дүүргэһэн), «Искра» колхозой һү һаалиин фермэ хүтэлбэрилдэг Л. М. Шитина болон бусад тэдэнэй тоодо оролсоно.

Ленинэй нэрэмжэтэ, «Маяк» колхозуудай, Ивалгын ОПХ-гай агитколлективүүд һайнаар хүдэлнэ.

«Белоруссиин партийна организацида сүртал бодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол манай аймагай партийна организацида сэхэ хабаатай. Манай партийна эхин организацинуудта үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулха талаар зарим тэды дүй дүршэлтэй, амжалтатай болобошье, дутагдалнууд үшөөл олон гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Мүнөө КПСС-эй ЦК-гай энэ тогтоолой ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай байдалые шалгаха райкомой түсхай бригада байгуулаабди. Тус бригадын гэшүүд коллектив, партийна эхин организаци бүхэнэй ажабайдалтай, ажал ябуулгатай танилсажа, сүртал бодол нэбтэрүүлхэ талаар ямар ажал хүдэлмэри ябуулдаг тухай асуудал гүнзэгыгөөр элирхэйлэн харуулха юм. Энэ шалгалтын удаа, тодорхойлон хэлэбэл, байгша оной декабриин 10-да КПСС-эй райкомой пленум дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэхээр бэлдэжэ байнабди. Үзэл сурталай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар хэмжээнүүд хараалагдаха байна.

Улаан-Үдын аймагай партийна организаци мүнөө юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай хүдэлөө дэмжэхэ, һайнаар ударидаха гэһэн зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө оролдожо байна.

М. АНГАРХАЕВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

ШАЛГАЛТАДА — ҮРГЭН ХАРГЫ

Социалис үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань түргөөр хүгжөөхын тула эрдэм, техникын дэбжэлтые түргэдхэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ шухала гээд КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ. Энэ шухалын шухала зорилгонуудые бодото дээрэнь дүүргэбэл, арад зоной һуудал байдал бүри баян дэлгэр болохо гэжэ хүн бүхэн һайн мэдэрнэ. Түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ тэмсэлдэ хүдэлмэришэд, хүдөөгэй ажалшад оролсоод, энэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые ехээр оруулхын тула нэгэ һаналтайгаар ажаллана. Партийна организацинуудай, колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай урдаа табиһан зорилгонуудые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ арадай хинагшад ехэ туһа хүргэнэ гэжэ эндэ онсо тэмдэглэлтэй.

Арадай хинагшадай бүлэг, постнуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо үнгэрбэ. Аймагай ажалшад тэдэнэй ажалые үндэрөөр сэгнээ. Ажалай ба үйлэдбэриин журам һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ арадай хинагшадай оруулһан хубитань ехэ гэжэ суглаанда хабаадагшад хэлэһэн байна. Арадай хинагшадай бүлэг, постнуудай гэшүүд тоосоото үедэ гүрэнэй зөөридэ хайша хэрэгээр, албан хойрогоор хандадаг хүнүүдтэй тэмсэхэ хүдэлмэреэ һайнаар ябуулаа.

Гэхэтэй хамта арадай хинагшадай зарим бүлэг, постнууд энэ хүндэтэ уялгадаа хайша хэрэгээр хандана. Тэдэнэй хэһэн шалгалтануудта ажалай түрүүшүүл, мэргэжэлтэд, эдэбхитэд үсөөнөөр хабаадана. Шалгалтын дүн олондо мэдээжэ болгохын түлөө оролдоногүй. Үйлэдбэридэ бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха, ажалынь һайжаруулха хэрэгтэ иимэрхүү шалгалтанууд мүртэй туһа хүргэдэггүй байха юм.

Арадай хинагшын хүдэлмэриие, тэрэнэй ямар бэлэдхэлтэй байһые хараада абажа, даабари үгэхэдэ тааруу. Баргажанай леспромхозой арадай хинагшадай дүй дүршэл тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгэмөөр. Леспромхозой хинагшадай ажалые эдэбхитэй коммунист, парткомой секретариин орлогшо С. Ф. Вшивков арбан жэлэй туршада таһалгаряагүй хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Вшивков ой модоной ажахыда хори гаран жэлэй туршада ажаллахадаа, үйлэдбэрээ һайн мэдэдэг тула дутуу дундатай газарта хинагшадые хэрэгтэй сагтань эльгээжэ шададаг.

Арадай хинагшадаар ажахын түрүү хүнүүд дэбжүүлдэнхэй. Эдэ нүхэд даажа [...]һан хүдэлмэридөө эзэн ё[...] хандахаһаа гадна, үйлэдбэридэ үнэтэ дурадхалнуудые [...] үргэлжэ оруулдаг, түрүү [...] аргануудые нэбтэрүүлдэг [...]ха юм.

Баргажанай леспром[хозой] арадай хинагшадай гол [...] гурба һарын түсэб таб[...]. Түсэбтөө партийна орга[низа]циин, арадай хиналтын к[оми]тедэй дурадхалнуудые ха[раада]даа абахаһаа гадна, урда[...]рада хэһэн хүдэлмэрии[н] дүн согсолдог, бии байгаа [ду]тагдалнуудые дары усад[хаха] талаар ямар юумэнэй хэг[...] тухай хэлсэдэг заншалтай [...].

Арадай хинагшадай [...] ажалынь шалгалта бол[...] Группын бюро хэзээ, ха[...] ямар бригадын ажал ш[алга]хын тула түлөөлэгшэдые [...]милно. Шалгалта хэхын [...] хинагшадые суглуулжа, [...] асуудалда һаналаа табих[...] хэлэдэг, зохихо заабари [...]дэг юм.

Баргажанай леспром[хозой] ажалынь урагшатай. Тус [кол]лектив абаһан даабари[нуу]д амжалтатайгаар дүүргэдэг [...]рүү коллективүүдэй тоо[до]таар оронхой.

В. ФИЛОНО[В],
Баргажанай аймаг[ай] арадай хинал[тын] комитедэй түрүүл[эгшэ].

ОЙЛГУУЛАМЖЫН ХҮДЭЛМЭРИ ҮРГЭДХЭХЭ

«Марксизм-ленинизмын һургаалай үндэһөөр ниитын байдалые сэгнэжэ, совет патриотизмын, интернационализмын гол ёһонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, буржуазна ба ревизионис номнолые залан сэхээр, үндэһэ баримтатайгаар элишэлхэ эрилтэ сүртал бодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудай үмэнэ табигдана» гэжэ «Белоруссиин партийна организацида сүртал бодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо тон зүбөөр заагдаһан байна. Энэ заабаринь үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэ отряд — лекторнүүдтэ сэхэ хабаатай. Ушар имэһээ аймагай «Знание» бүлгэмэй харюусалгата секретарьнуудта хандажа, лекторнүүдэй ажал хүдэлмэри тухай хөөрэхыень манай корреспондент гуйһан байна. Тэдэнэй харюу доро үгтэбэ.

Улаан-Үдын Советскэ районой «Знание» бүлгэмэй харюусалгата секретарь Г. И. АНАНИНА:

Советскэ районой «Знание» бүлгэмдэ 1800 лектор тоологдодог. Дээдэ һургуулинуудай багшанар, заводуудай мэргэжэлтэд, алба хаагшад ба хүдэлмэришэд лекционно хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Лекторнүүд Н. П. Мараев, Л. А. Баудер, Е. Е. Тармаханов, В. П. Битуев, Ю. В. Абросимов, Б. Ц. Цыденжапов, Е. И. Морокова болон бусадшье эрхим лекторнүүдэй тоодо оролсоно.

Столовонуудай трестын, горпромторгын, госбанкын, Байгал-Сэлэнгын техническэ участогай, городой нэгэдэхи больницын коллективүүдтэ лекционно хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Эдэ коллективүүдтэ саг үргэлжэ элдэб янзын асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдажа байдаг. Юуб гэхэдэ, дээрэ дурсагдаһан эмхи зургаануудай, организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд үзэл сурталай хүдэлмэридэ саг үргэлжын анхарал хандуулдаг байна бшуу.

Зүгөөр Улаан-Үдын шэлэй заводто, Кировэй нэрэмжэтэ заводто, 16-дахи ГПТУ-да, хүгжэмэй училищида лекци үсөөнөөр уншагдана.

Байгша оной 10 һарын туршада 2 мянга шахуу лекци районой ажалшадай урда элдэб асуудалнуудаар уншагдаһан байна.

Сэлэнгын аймагай «Знание» бүлгэмэй харюусалгата секретарь Е. М. БОНДАРЕВА:

Ажахынууд ба предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд үзэл сурталай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха уялгатай гээд КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо хэлэгдэнэ. Энэ талаар абажа хараа һаа, хүтэлбэрилэгшэд бүлта хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хабаадана гэхын аргагүй.

Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Р. С. Бадмаев хүн зоной урда элдэб янзын асуудалнуудаар хөөрэлдөө, элидхэл хэдэг, лекци уншадаг юм. Тиигэжэ тэрэ хүн зониие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хабаадалсана. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь И. А. Ербанов, ГРЭС-эй барилгын управлениин начальник А. Д. Авраменко, Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын механическа заводой директор М. Г. Санковец болон бусадшье ойлгууламжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр оролсодог гээшэ. Хүтэлбэрилхы тушаалтадаа лекционно хүдэлмэридэ улам һайнаар хабаадуулхын тула «Знание» бүлгэм түсхай түсэб табижа, тематика зохёогоод, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө оролдожо байна.

С. ОЧИРОВ.

МҮНӨӨНЭЙ АГУУ БАРИЛГА

БҮЛТА ЭНДЭ ЕРЭЭБДИ

Манай 572-дохи барилга-хабсаралгын поездын хүдэлмэришэд Зүүн-Сибириин олохон город хотонуудта барилга хэһэн юм. Хүдэлмэришэднай түргэнөөр, һайн шанартайгаар барилга хэжэ, түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргэһэн лэ байдаг һэн. Тиимэһээл бидэнэр бүхы коллективээрээ Байгал-Амарай түмэр замай барилгада хабаадалсаха эрхэтэй болообди. Байгша оной октябрь һара соо холын Тааза нютагта ерэжэ, отогоо табяа һэмди. Тэрэ гэһээр һара шахуу саг үнгэрөө. Энэ үе соо байрын долоон гэр баряабди. Мүнөө барилгашаднай столово, бани, хилээмэ бариха гэр, 138-дахи, 139-дэхи оньһожоруулагдамал колоннонуудай конторонуудай гэрнүүдые бодхоожо эхилэнхэй.

Энэ бүхы барилгануудые богони болзор соо, һайн шанартайгаар дүүргэжэ, ашаглалтада үгэхэ гэһэн шухала зорилго мүнөө хүдэлмэришэн бүхэнэй урда табигдана.

Геннадий Кириллович Башкогой даадаг бригадын хүдэлмэришэд нэгэ гэрые арбан хоногой туршада хабсаргаха даабаритай аад, тэрэнээ 7—8 хоногой туршада дүүргэжэрхидэг. Бригадынь гэшүүд Борис Частников, Николай Суворов, Анатолий Данилин гэгшэд барилгын хэдэн мэргэжэл шудаланхай. Эдэнэр электро-гагнуургшанай, бетонщигой, шулуушанай мэргэжэлтэй зон. Борис Частников пеэшэн баридаг мэргэжэлтэй. Нэгэ пеэшэн гурбан үдэрэй туршада бариха даабаряа хоёрхон үдэр соо дүүргэжэрхидэг байха юм. Бэшэшье барилгашаднай эршэтэй шангаар хүдэлжэ, даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Манай жолоошод Таловка станциһаа ашаа шэрэнэ. Хоёрдохи үдэртөөл Тааза хүрэжэ ерэдэг байха юм. Жолоошоднай машинануудаа һаадгүйгөөр ябуулжа, барилгада хэрэгтэй ашаа саг болзор соонь хүргэжэ асарна. Жолоошод Игорь Подхватин, Петр Гаврилов гэгшэд машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадана. Тиимэһээл ехэ ашаа шэрэжэ, даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Игорь Васильевич Подхватин олон жэл жолоошоноор хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоһон хүн юм. Жолоошоной нэгэдэхи классай үнэмшэлгэтэй. Петр Иванович Гаврилов бидэнтэй суг олохон жэл соо хүдэлжэ, эрхим түрүү ажалаараа хүндэтэй болонхой юм. Эдэнэр машинануудаа һаадгүйгөөр ябуулха гэжэ оролдодог. Таловкаһаа ашаа асаржа ерэһээр лэ машинануудаа шорой тооһонһоонь сэбэрлэжэ, муудаһан детальнуудыень һэлгэдэг, һуладаһан шүрэбүүдыень шангадхадаг заншалтай. Тиигэһэн лэ хойноо холын харгыда дахяад гарадаг.

Манай 572-дохи барилга-хабсаралгын поездын хүдэлмэришэд «нэгэн бүлтанай түлөө, бүлта нэгэнэй түлөө» гэһэн уряа доро хүдэлнэ. Хүдэлмэришэднай үдэр бүриингөө даабари дүүргэжэ шадана. Бидэнэй хэхэ юумэн үшөөл ехэ. Таазада хүдэлмэришэдэй ажаһууха поселок барижа дүүргээд, Хойто-Байгалай аймагай Уоян нютагта Байгал-Амарай түмэр зам баригшадай ажаһууха поселок барижа эхилхэбди. Манай барилгашад Хойто-Байгалай хадануud доогуур 15 километр ута тоннель малтаха, хүдэлмэришэдэй ажаһууха байрын гэрнүүдые бариха хараа зорилготой.

Барилгашад - хабсаргагшадай, жолоошодой, бүхы хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Недели бүри мүрысөөнэй дүн гаргажа, түрүү хүдэлмэришэдэй туйлаһан амжалтануд тухай ханын газетэдэ бэшэдэг болонхойбди. Үнгэрһэн октябрь һара соо манай коллектив һайнаар хүдэлжэ, даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлээ. Бидэнэр ноябрь һара соо столовын, баниин гэрнүүдые ашаглалгада үгэхэ гэһэн зорилго урдаа табяа һэмди. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди.

Н. БУШУЕБ,
572-дохи барилга-хабсаралгын поездын экскаваторай машинист.

Хурамхаанай аймагай Тааза нютагта Байгал-А[марай] түмэр замай магистралиин барилгашад ажаһууна, [...]лана. Эдэнэр автомобильна харгы барижа байнхай. [...] машинануудай жолоошод, трактористнар, модошо[д ...]шуул дундаа мүрысэн хүдэлнэд. 139-дэхи онь[һожо]руулагдамал колоннын жолоошон Николай Васил[ьевич] Писаренко халаанайнгаа даабари 25—30 проце[нт] үлүүлэн дүүргэнэ. Иимэ бэрхэ хүдэлмэришэд эндэ [...] Тогоошон Валентина Шихова хүдэлмэришэдтэ һайн [...]нартайгаар эдеэ бэлдэжэ, олоной магтаалда хүртэ[...].

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 139-дэхи колоннын жоло[ошон] Н. В. Писаренко. Тогоошон В. Шихова.

С. БАЛДУЕВАЙ ф[ото].

ПАРТИЙНА ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҺУРАЛСАЛ

Партийна, советскэ кадрнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ КПСС-эй обкомой дэргэдэхи курсын шэнэ ээлжээнэй хэшээлнүүд эхилбэ. Мүнөө эндэ һурахаяа республикымнай колхоз болон совхозуудай партийна организациин секретарьнар сугларба.

Энэ курса һарын туршада үргэлжэлхэ. Хүдөө нютагуудһаа ерэһэн партийна хүтэлбэрилэгшэд марксистско-ленинскэ теориин, КПСС-эй политикын гол шухала асуудалнуудаар, мүн социалис экономико научна ёһоор хүтэлбэрилгын үндэһэн заабариин, партийна болон советскэ байгуулалтын, арадай ажахы ба соёл культура эрхилэлгын асуудалнуудаар лекцинүүдые шагнаха байна.

Курсын боложо байха үедэ гурбан семинар үнгэргэгдэхөөр түсэблэгдэнэ. Социалис байгуулалтын үе сагта партиин хүтэлбэрилхы үүргые КПСС-эй улам хүгжөөжэ байһан тухай, социалис экономико хүтэлбэрилгые саашадаа улам нарижуулан һайжаруулха арга замууд тухай, ажахын байгуулалтые партийна талаар хүтэлбэрилхэ ленинскэ ёһо гуримууд ба онол аргануд тухай асуудалнуудаар семинарнууд болохо юм. Гадна партийна хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилсаха, тэрэниие халан абалсаха зорилгоор түсхай семинар үнгэргэгдэхэ байха. Промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай эгээл эрхим партийна организацинуудта ошожо, хүдэлмэритэйнь танилсаха хэрэг эмхидхэгдэхээр хараалагдана.

Дүй дүршэлөөр баян партийна, совет хүдэлмэрилэгшэд, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд, хотын дээдэ һургуулинуудай багшанар энэ курсада һурагшадта лекци уншаха юм. Гол шухала асуудалнуудаар КПСС-эй обкомой секретарьнар К. М. Продайвода, В. Ф. Лысов, түүхын эрдэмэй доктор Б. Б. Батуев, эрдэмэй кандидадууд В. И. Затеев, П. Ч. Шабагоров, В. П. Битуев, С. А. Максанов, Ю. В. Абросимов, К. Д. Карпов болон бусад лекцинүүдые уншахаар уригданхай.

Энэ һуралсал хадаа хүдөөгэй партийна хүтэлбэрилэгшэдэй теоретическэ болон юрэнхы бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэ, эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие саашадаа улам һайжаруулха хэрэгтэнь ехэ туһа хүргэхэ зэргэтэй.

Н. КРЮЧКОВ.

В. И. ДУБРОВСКИЙ

Василий Иванович Дубровский багахан саг соо хүндөөр үбшэлhэнэй hүүлээр наhа бараба. Энэ гашуудалта мэдээсэл тэрэнние мэдэхэ, тэрээнтэй сугтаа хүдэлмэрилhэн бүхы хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлдэ ехэ шаналал үүсхэнэ. Областной партийна организацида хүндэ гээлтэ болобо.

Захааминай аймагай Харацай тосхондо түрэhэн В. И. Дубровский бүхы наhаяа түрэл Буряад орондоо үнгэргэжэ, республикын экономико болон соёлые хүгжөөхэ хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа, хаба шадабаряа зорюулhан байна.

1935 ондо Омско хүдөө ажахын институт дүүргээд, Буряадай хүдөө ажахын зургаануудта хүдэлмэрилхөөр эльгээгдэhэн юм. Эндэ МТС-эй агрономhоо республикын хүдөө ажахын министр болотороо дэбжэhэн байгаа. Василий Иванович 1953 ондо КПСС-эй Буряадай обкомой секретаряар, 1958 ондо—обкомой хоёрдохи секретаряар hунгагдаа hэн. Эдэ жэлнүүдтэ республикынгаа хүдөө ажахые хүгжөөлгын хэрэг хүтэлбэрилhэн байна. В. И. Дубровский 1961 ондо КПСС-эй ЦК-гай шиидхэбэреэр МНР-тэ эльгээгдэжэ, СССР-эй посольствын советнигээр хүдэлмэрилөө. 1963 ондо Буряадтаа бусажа ерээд, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор томилогдоо бэлэй.

Нүхэр Дубровский hүүлэй хоёр жэлэй туршада Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретаряар хүдэлмэрилөө.

Ямаршье тушаалда, хаанашье партийна организациин эльгээхэдэнь, Василий Иванович хаба хүсэеэ гарган, тон оролдосотойгоор хүдэлмэрилдэг, эрхим эмхидхэлшэ, бэлигтэй бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ байhанаа харуулдаг hэн. Зулгы зантай, анхаралтай хүн туладаа, арад зоной дунда ехэ хүндэтэй, дурлагдадаг байhан юм.

Республикын арадай ажахын ба соёл культурын хүгжэлтэдэ габьяатай байhанайнгаа түлөө В. И. Дубровский Ленинэй орденоор, Ажалай Улаан Тугай хоёр орденоор, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор болон СССР-эй олон медальнуудаар шагнагдаа hэн.

МНР-эй правительство «Алтан гадаhан» гэhэн орденоор В. И. Дубровскиие шагнаа бэлэй.

Партиин ба арадай үнэн хүбүүн, коммунизмын хэрэгэй түлөө залан сэхэ тэмсэлшэ наhа баража, бидэнhээ таhарба. Манhаа хахасабаш, хүндэтэ нүхэр ба хани! Шинии тунгалаг образ бидэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ хододоо hанагдажа байхал, коммунизм байгуулагша шэнэ үетэдэй хэрэгүүд дотор хододоо оршохол.

А. У. Модогоев, Б. С. Семенов, Н. Б. Пивоваров, К. М. Продайвода, А. А. Бадиев, В. Г. Бирюков, В. Ф. Лысов, А. И. Кораблев, В. И. Титов, А. М. Беляков, А. Б. Бардонов, И. Д. Черняков, В. А. Горчаков, И. К. Щекотов, В. Д. Раднаев, В. А. Волков, В. И. Черныш, В. А. Сахьянов, Б. И. Николаев, И. П. Зинченко, Б. Д. Ангархаев, Г. П. Тюменцев, И. А. Хазагаев, Н. И. Малыгин, М. М. Хабалов, Н. Е. Медведев, Ц. Ц. Цибудеев, А. Д. Марков, Ч. В. Ендонов, Г. А. Еремин, Н. В. Бутуханов, Л. Д. Мадыева, Д. Д. Эрдынеев, Д. Ц. Цыремпилон, Б. Л. Лобсанов, М. М. Могнонов, Р. С. Сафронов, Я. Д. Оршанский, К. В. Гурьянов, А. А. Именохоев, И. Д. Дамбуев, Г. Ф. Маслов, А. И. Попов, В. П. Убеев, Е. И. Мульченко.

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ УРАН БҮТЭЭЛ

Хүнгэн хүгжэм, хүхюун зугаа, шогтой үгэнүүд зэдэлнэ. Залуушуулай шарайда баярай миhэрэл бадарна. Эндэ, Ленинэй орденто Буряадай оперо ба баледэй театрта энэ үдэшэлэн ниислэл хотымнай залуушуул сугларба. Нигэжэ зохёохы ажалтай залуу хүдэлмэрилэгшэдэй заншалта уулзалга эхилбэ.

Республикымнай комсомол залуушуул юhэдэхи табан жэлэй түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ эршэ түгэсөөр, эдэбхи ехэтэйгээр, хамсы шаман, хабаадажа байна. Залуушуулай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ 70 мянга гаран хүбүүд, басагад хабаадана. Тэдэнэй дунда 1200 гаран хүн юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй түсэб дүүргээ. 59 залуушуул табан жэлэйнгээ даабарита түсэб дүүргэжэ, түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулаа.

hүүлэй хэды жэлдэ манай республикын залуу зохёолшод, зураашад, артистнар горитой хүдэлмэри ябуулжа байна. Ажабайдалые үнэн зүбөөр, үргэнөөр харуулха, мүнөө үеын залуу хүдэлмэришэдэй түхэл шарай зураглаха хэрэгтэ эдэнэр эдэбхитэйгээр хабааданад.

Зохёохы ажалтай залуу хүдэлмэрилэгшэдэй уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь **П. П. Ефимов** залуу зохёолшодой, зураашадай, артистнарай hүүлэй үеын туйлалтануудые тэмдэглээ. Зохёохы хүдэлмэришэдэй урда байhан зорилгонууд тухай тодорхойгоор хэлээ.

Бэлигтэй залуушуул олон hайхан уран бүтээлнүүдээр энэ үдэрые угтажа байна. Залуу зохёолшод Ардан Ангархаев Илья Намсараев хоёрой повестьнууд олоной анхарал татана. Илья Намсараев Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй залуу зохёолшодой семинарта амжалтатайгаар хабаадалсажа, 6-дахи Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадалсахаар зууршалагдаа. Залуу драматургнууд яhала hайн зүжэгүүдые бэшэжэ байнхай. Гэбэшье мүнөө үеын залуу хүдэлмэришэд тухай, комсомол тухай, хүдөө ажахы тухай зүжэгүүд үшөөл үсөөнөөр бэшэгдэнэ.

Республикымнай залуу уран зураашад гоё hайхан уран зурагуудые бүтээхээр эрмэлзэнэ. Тэдэнэй бүтээлнүүд Сибирь ба Алас-Дурна зүгэй уран зураашадай зональна выставкэ дээрэ табигдажа, харагшадай hайшаал магтаалда хүртөө. Зональна, республиканска, бүхэсоюзна выставкэнүүдтэ хабаадаhан скульптор Геннадий Васильев амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байнхай.

Залуу композиторнуудай уянга hайхан дуунууд залуушуулай дунда үргэнөөр дэлгэрнэ.

Үдэшэ бүхэндэ манай театрнуудай залаар дүүрэн зон суглардаг. Эдэнэй хахадынь залуушуул байха юм. Театрай сценэ дээрэ бэлигтэй залуушуул олоороо наадажа, харагшадые баясуулжа байна. Баледэй солистнар Юрий Муруев, Екатерина Самбуева, Лариса Протасова, Алексей Павленко, Виктор Ганженко, Анатолий Перепечай, Александр Ложеницын гэгшэдэй оюун бэлигээр бидэ омогорхон байнабди. Дуушад Дугаржап Дашиев, Виктор Батуев, Леонард Шоболов гэгшэд хонгёо hайхан хоолойгоороо бидэниие баясуулна. Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрта бэлигтэй олон залуу артистнар хүдэлмэрилжэ байна. Буряадай АССР-эй габьяата артистка Л. Дугарова, артистнар М. Жапхандаев, М. Зориктуева, М. Елбонов болон бусадай нэрые омогорхон нэрлэнэбди.

Ородой драмын театрта «Валентин и Валентина» гэhэн зүжэгые амжалтатайгаар табяа. Энэ зүжэгтэ гол түлэб театрай залуу артистнар наадаа. Г. Шелкова, А. Бурков, Л. Богдашина гэгшэд илангаяа hайнаар наадаhан байха юм.

Буряадай хүгжэм, хатарай искусство арад зоной дунда дэлгэрүүлхэ талаар «Байгал» ансамблиин хүдэлмэрилэгшэд горитой хүдэлмэри ябуулжа байдаг. «Байгал» ансамблиинхид түрэл оронойнгоо алишье хизаараар айлшалан, хаанашье ябахадаа, буряад арадайнгаа уран hайхан бүтээл зохёолнуудые гоё hайханаар харуулжа ябадаг.

Эдир багашуулые, ургажа ябаа үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ кукольна театр горитой үүргэ дүүргэжэ байдаг. Үнгэрэгшэ сезондо энэ театрайхид 400 зүжэг харуулhан байха юм.

Республикымнай зохёохы ажалтай залуу хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэ зорилгонууд табигданхай. Мүнөө үе сагайнгаа баатарай, хүдэлмэришэ хүнэй түхэл шарай гүйсэд hайнаар харуулха хэрэг хадаа тэдэнэй гол зорилго болоно.

hаяхана ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой бюро литература ба искусствын талаар Буряадай комсомолой шан олгохо тухай шиидхэбэри гаргаа.

Залуу зохёохы ажалтай хүдэлмэрилэгшэдэй заншалта энэ уулзалга дээрэ ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой секретарь В. Д. Раднаев Буряадай комсомолой шангые Гүрэнэй Буряадай дуу, хатарай «Байгал» ансамбльда hүүлэй жэлнүүдэй концертнэ программын түлөө, скульптор Геннадий Георгиевич Васильевта «Буряад хүнэй толгой», «Галые мэдэлдээ абалга» гэhэн скульптурануудай түлөө, поэт Мэлс Жамьянович Самбуевта «Тайгын шүүдэр» гэhэн шүлэгүүдэй номой түлөө барюулба.

Мүн энэ уулзалга дээрэ, сугларагшадай нэрьемэ альга ташалга доро Буряадай АССР-эй культурын министрэй орлогшо А. М. Герштейн бэлигтэй залуу артистнарта «Буряадай АССР-эй габьяата артист» гэhэн үнэмшэлгэнүүдые барюулба. Энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хэд хүртэбэб гэхэдэ, баледэй артистнар Ю. Муруев, К. Самбуева, А. Павленко, В. Ганженко, дуушад Н. Панчуков, Н. Жатнуева, буряад драмын театрай артистка Л. Дугарова, ород драмын театрай артистка Г. Шелкова гэгшэд болоно.

Бэлиг түгэлдэр уран бүтээл урлаха гэжэ үнэн сэдьхэлhээ оролдожо ябаа олон залуу зохёолшод, артистнарта ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой Хүндэлэлэй грамота барюулагдаа.

Б. БАТОЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Баледэй солист Ю. Ф. Муруевта «Буряадай АССР-эй габьяата артист» гэhэн үнэмшэлгэ барюулагдажа байна. 2. Уулзалгын үедэ [illegible] концертдэ хабаадагшад.

В. МАТВИЕВСКИИН,
Б. ГАДЬЯНОВАЙ
фотонууд.

Номой таг

МЭРГЭЖЭЛТЭДТЭ ТУҺАТАЙ

М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон хүдэлмэрилэгшэдые хангахын таhагта хүдөөгэй барилга тухай олон номууд hаяхан абтаа. Эдэнэй нэгэн М. З. Берлин «**Хүдөө ажахын барилгын экономико**» гэhэн ном соо гол түлэб хүдөөгэй барилгын экономико, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин гаргашые бууруулха тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнхэй. Тиимэhээ шэнээр гаргагдаhан энэ ном барилгын инженернүүдые бэлдэдэг институдай, факультедүүдэй студентнэртэ, мүн лэ энэ hалбарида ажалладаг мэргэжэлтэдтэ зорюулагданхай.

Тиихэдэ А. А. Безиков, М. Пантелеев, А. Л. Паулаускас гэгшэдэй бэшэhэн «**Хүдөөгэй индустриальна барилгын шэнэ материалнууд**» гэжэ ном мүн лэ мэргэжэлтэдтэ туhатай. Энэ барилгын шэнэ материалнуудые хэрэглэхэ талаар советскэ Прибалтикын индустриальна барилгын дүршэл тухай тодо hонороор хэлэгдэнхэй. Энэ ном хүдөөгэй барилгада хабаатай проектнэ ба барилгын эмхинүүдэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ, мүн барилгын материалнуудые бүтээн гаргадаг промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ горитой туhаламжа үзүүлхэ байна.

Тэрэшэлэн И. М. Голосовой «**Малай байрын микроклимат**» гэhэн томохон ном соо гол түлэб Ленинградай ветеринарна институдай малай гигиенын кафедрай бүлэг хүдэлмэрилэгшэдэй ба авторай хэhэн туршалга-шэнжэлэлгын дүнгүүд дэлгэрэнгыгээр үгтөө. Энэ ном зоберетеринарна мэргэжэлтэдэй, малай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөөгэй барилга эрхилдэг барилгашадай анхарал татамаар юм.

Т. РЫГЗЫНОВА,
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын таhагай библиограф.

ХАРАГШАДАЙ СЭГНЭЛТЭ УЯЛГАЛНА

Дүлэтэ hайхан үе сагайнгаа сохисые зүрхэ сэдьхэлээрээ мэдэржэ, мүнөө үеын хүнүүдэй түхэл шэнжые, абари зангые зураглан харуулхаhаа урматай юумэн байхагүй. Уран зураг, хэнэйшье мэдэhээр, ульгам түргэнөөр бүрилдэхэгүй, нилээд удаан бодомжолжо үзэхэ, тииhэн бэеэрээ саарhан дээрэ зурлаатан гараха нюусатай юм. Хэды удаа носолдоhоор, олон янзын маягтай болгоhоор, хэды дахин заhаhаар, мүлиhөөр байтаршни, нэгэ юумэн бүтэхэ хэбэртэй болодог.

Теэд ямар шанартайб? Гол түлэб удхынгаа, маяг хэлбэриингээ талаар хүн зоной эрилтэдэ гүйсэд харюусахаар гү? Сэхыень хэлэхэдэ, сэдьхэлээ зобохоор юумэн али олон дайралдаха. Бидэнэй, уран зураашадай, хэhэн бүтээлнүүдые уран hайханай совет хаража абадаг. Хэрбээ шэлэжэ абаhан темээ жэншэдгүй hайнаар, одоо үнэн сэдьхэлhээ гаргажа шадааб гэжэ hанаа hаа, мэгдэхэ юумэн байдаггүй. Юуб гэхэдэ, зураг дээрээ нилээд удаан хүдэлhэнөө, хэды дахин заhаhанаа, тиигээд үетэн нүхэдтэйгөө зүбшэн хэлсэhэнээ hайн мэдэнэ хаямши. Ажаглалта хэхээр юумэн үгы гү гэхээр байдаг. Хэрбээ юрын хүнэй обёорхын аргагүй дутагдалай бии байгаа hаа, сэдьхэлээ зобохо, аягүйрхэхэ ушар гарахал даа. «Дэмы яраараб, үшөө мүлихэ юм аад» гэжэ шаналхаш, Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, хүлеэгдээгүй юумэн заримдаа тохёолдохо юм.

Эндэ нэгэ нюуса тайлбарилха хүсэлтэйб. Үнэн сэдьхэлhээ оролдожо хэhэн бүтээлдэшни уран hайханай соведшье, тэрэнэй хёрхо гэшүүдшье ёhотой сэгнэлтэ үгэдэггүй. Ёhотой hайн сэгнэлтэ харагшад, хүн зон үгэдэг шуу. Энэньшье ойлгосотой. Харанхы таhалганууд соо хадагалаад байхын тулада уран зураг хэгдэнэгүй, харин ажалша зониие баясуулхын, урма зориг бадаруулхын тула хэгдэнэ гээшэ. Хэрбээ выставкэдэ табигдаhан зурагуудайшни урда хүнүүдэй олоор сугларaад, hонирхон хаража, дундаа хөөрэлдэжэ байгаа hаань, гол темэмни гүйсэд hайнаар шиидхэгдээ гэжэ ойлгохош.

Энээнhээ уламжалан юун тухай хэлэлтэйб гэхэдэ, уран зурагай выставкэдэ саг үргэлжэ хабаадалсажа, үргэн ниитэ зоной hанамжатай танилсажа байхада, айхабтар туhатай.

Энэ талаар октябрь hарада Владивосток хотодо болоhон «Совет Алас-Дурна хизаар» гэжэ уран зурагай дүрбэдэхи зональна выставкэ онсо hайшаалтай. Байгалhаа эхилээд Номгон далай хүрэтэр нэмжыhэн бүхы область, республика болон хизаарнуудай уран зураашадай hүүлэй үедэ хэhэн эрхим hайн бүтээлнүүд эндэ табигдаа. Уран зурагай жанр бүхэнэй зүйлнүүдтэй танилсаабди. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, харахаар, өөртөө туhатай тобшолол хэхээр юумэн яhала байгаа.

Манай Буряадай урашуулай зурагууд тэндэ горитой hуури эзэлээ. Бүхы бүтээлнүүдые жэшэжэ харахада, манай зураашадай бэлиг шадабари hүүлэй жэлнүүдтэ мэдэхээр ургаhан, хүгжэhэн байна. Республикымнай мүнөөдэрэй байдал, буряад арадай түүхэ ба ажаhуудал, үзэсхэлэнтэ гоё байгаали эли тодоор харагдаа. Буряад оронойнгоо түхэл шарайе онсо өөрын маягтайгаар зураглан харуулхые оролдоо.

Жэшээнь, Д. Дугаровай «Түрүүшын трактор» гэжэ зураг хүнэй сэдьхэлдэ hайхан мэдэрэл түрүүлнэ. Үглөөнэй наранай элшэ туяа сасархадал гээд. Буряад орондо шэнэ байдалай мүндэлhые эрхэ бэшэ hануулха юм. Эндэ уран зурааша хуушан маяг баримталаагүй, элдэб үнгын шэрэ будаг аятай зохидоор хэрэглэжэ шадаа.

Адууhа малда сэхэ хабаатай зурагууд манайда хэр угhаа бии байгаа. Энэ hайхан ёhо гуримаа нарилан абажа, онсо өөрын гэхэ гү, али шэнэ удхатай болгожо зуранабди. Үхэршэнэй, адуушанай ажал магтан домогложо, тэдэнэй hанал эрмэлзэлые тодо хурсаар зураглан харуулхаhаа дэмбэрэлтэй юумэн үгы ха юм. Энэ талаар Г. Павловай «Хонишон басаган», С. Ринчиновэй «Гэр бүлэ», «Хонишод», В. Грищенкын «Үдэшэлэн талада» гэжэ зурагууд хүнүүдэй анхарал илангаяа татана. Жэншэдгүй гоёор хэрэглэгдэhэн шэрэ будаг гэхэ гү, али байгаалиин гоё hайхан үзэгдэлнүүдые hайхашаан харахаhаа гадна, үдэр бүриингөө ажал хэжэ, Эхэ оронойнгоо баялигые арьбадхалсажа ябаhан хонишод, hаалишад, үхэршэд тухай, тэдэнэй ажал тухай бодомжолхо баатай бологдоно.

Буряадай индустриальна түхэл шарай А. Бритова зураглан харуулна. Булад хайлуулжа, оньhото машина хэжэ байhан хүдэлмэришэдэй hанал бодолые, түхэл шэнжые онсо тэмдэглэнэ. Н. Метелкина натюрморт зурахадаа шадамар юм. Выставкэдэ табигдаhан бүтээлынь хуушан маягайхяар хэгдээгүй, харин өөрын шиидхэбэритэй, Бууза, аршуултай гааhан, хутага, түйсэ, угалзатуулhан бүд гэхэ мэтэ эндэ бии. Буряад арадай ёhо заншалые наринаар баримталжа, шэнэ удха оруулhаниинь hайн гээшэ.

Бэлигтэй зурааша В. Чирков мүнөө сагай хүнүүдэй дүрэ зурагуудые хэнэ. Тиигэжэ артист М. Елбонов Будамшуугай рольдо наадажа байhаар зурагдаhан юм. Энэнь миил юрын дүрэ-зураг бэшэ, харин үеынгөө хүниие ажал дээрэнь зураглан харуулна бшуу. Эндэ хоёр хүнэй образ бүрилдэн гарана. Үшөө тиихэдэ Буряадай арадай поэт Николай Дамдиновай дүрэ-зурагые С. Ринчинов нилээд hонирхолтойгоор хэhэн байна. Холые хараhан hонор хараса, ухаан бодол, hанал эрмэлзэл гэхэ мэтые уран зурааша тон шадамараар тэмдэглээ.

Манай ахамад зураашад, жэшээнь, А. Окладников, Г. Москалев, А. Сахаровская. Э. Аюшеев, А. Хомяков, П. Намсараев гэгшэдhээ гадна, бэлигтэй залуушуулай уран бүтээлнүүд выставкэдэ табигдажа, харагшадай магтаал hайшаалда хүртөө. Тиигэжэ Р. Жимбиева, Т. Гомбожапова, Д. Санжиев, А. Эрдынеев болон бусад урагшатай hайнаар хүдэлжэ байна.

Выставкэ бүхэн ёhотой hургуули мэтэ нүлөөтэй байдаг. Тиихэдэ Владивосток хотодо болоhон уран зурагай зональна выставкэ хэн хэндэмнайшье аргагүй туhатай байгаа гээшэ.

А. ДАРЖАЕВ,
уран зурааша.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЭЛЕКТРОАППАРАТУРЫН КОМБИНАТ

БЕРЛИН. Совет сэрэгшэ-сүлөөлэгшын скульптурын табигдаhан гансал паркаараа эндэхи Трептов район суурхадаг бэшэ юм. Эндэ, Шпрейн эрьедэ, ГДР-эй ехэ комбинадуудай нэгэн болохо «Электроаппарате—Верке Берлин — Трептов» оршоно. Промышленностиин элдэб hалбаринуудта технологическа үйлэдбэриие оньhожоруулгада, автомат оньhон арга нэбтэрүүлгэдэ хэрэглэгдэдэг электрическэ болон электронно приборнууд, түхеэрэлгэнүүд тэрэнэй продукци болоно.

Комбинадта бүтээгдэhэн олон зүйлнүүд хилын саана худалдагдадаг. Үйлэдбэриие тусхай шэглэлтэй болгохо тухай Польшо, Советскэ Союз, Чехословаки болон Югославитай хэhэн хэлсээнүүдэй ёhоор, тэрэнэй ехэнхи хубинь бүтээгдэдэг.

Комбинадай тэмдэгтэй приборнууд, түхеэрэлгэнүүд социалис экономическа холбооной оршомдохи СЭВ-эй гэшүүн оронуудай промышленна барилгада үргэнөөр хэрэглэгдэдэг.

Социалис зарим оронуудтай, тэрэ тоодо Москвадахи автомат арга үргэлжэдэнь хэрэглэлгые шэнжэлдэг научна институдтай хамта хүдэлхэ тухай найман хэлсээ Берлиндэхи электроаппаратурын комбинат баталаа.

ПОЛЬШЫН «ПРОМЫШЛЕННА ЗҮРХЭН»

ВАРШАВА. Силези, Катовица гэhэн географическа нэрэнүүд поляк хүн бүхэндэ социалис ороной эхэ индустриальна хүгжэлтэтэй нягта холбоотойгоор hанагдадаг. ПНР-эй энэ «промышленна зүрхэн» алдар суу республикаhаа холуур суурхадаг. Гэбэшье Катовицын воеводство ганса индустриальна эхэ район бэшэ, мүн Польшын эрдэм наукын хоёрдохи түб болоно. 45 мянга гаран мэргэжэлтэдэй ажаллаhан 150 институт болон заводой эрдэм-шэнжэлэлгын лаборатори энэ байдаг.

Арадай засагай жэлнүүдтэ энэ райондо байгуулагдаhан шэнжэлэлгын эхэ бааза Силезиин эрдэмтэдтэ үргэн арга нээбэ. Ашагта малтамалнуудай эрдэм-шэнжэлэлгын Гол институт, хабсаргалгын институт, халуунда тэсэмэй материалнуудые шэнжэлдэг институт, шулуу нүүрhэнэй химиин эрдэм болбосоруулгын институт гэхэ мэтэ эрдэмэй эмхи зургаанууд ПНР-hээ холуур суурхана. Эдэнэй эрдэмтэд совет нүхэдтэйгөө нягта харилсаа холбоотой юм.

Силезиин эрдэмэй түбүүдэй бүтээлнүүд арадай ажахыда тон ехэ удха шанартай. Нёдондо ганса Гливице хотын эрдэмтэд ухаалан зохёоhон бүтээлнүүдтээ 410 үнэмшэлгэ абаhан байна. Доменно пеэшэнгүүдтэ түлишэ алмаха арга эндэ хэрэглэгдэжэ, 200 миллион злотых сэнтэй 280 мянган тонно кокс жэл бүри алмаха технологи олоhон байна. Гливициин мэргэжэлтэдэй дурадхаhан булад хабтагайнуудые үйлэдбэрилхэ шэнэ технологиин ашаар Польшын корабль бүтээгшэд 105 мянган тонно ашаа зөөхэ шадалтай түрүүшын хэдэн судна бүтээгээ.

СОЦИОЛОГИЧЕСКА ШЭНЖЭЛГЭНҮҮД

ГАВАНА. Кубын ажалшадай элдэб шадалтай бүлэ хэды шэнээн оршотой, гаршатай гээшэб? Эдэнь саашадаа ямараар хубилхаб? Ороной арадай ажахын хүгжэлтые түсэблэлгын эдэ болон бусад шухала асуудалнуудта түсэблэлгын түбэй соведэй хүдэлмэрилэгшэдэй, ниитын эмхинүүдэй эдэбхеэр арад зоной дунда үнгэргэгдэжэ эхилhэн асуулта-харюу үгэхэ байна.

Социологическа энэ шэнжэлгэ хэхын түлөө хото, хүдөөгэй районуудай 30 мянга гаран гэр бүлэ шэлэгдэн абтаhан байна. Бүхы орон дотор асуулта хэхын урда тээ, хоёр жэлэй саана Кубын ниислэлэй районуудай нэгэндэ туршалга хэгдээ hэн. hүүлэй жэлнүүдтэ ажалшадай hуудал байдалай хараа байса харуулhан юм.

Кубын түсэблэлгын түбэй соведэй Главна статистическа управлени мүнөө хэрэглэгдэжэ байhан шэнжэлэлгэнүүдэй аргые улам нарижуулhан байна. 1975 онhоо эхилээд, управлени арад зоной байдал ахуулhан мэдээнүүдые саг үргэлжэ абажа байдаг болохо юм.

Энэ хүдэлмэриин шухала тэмдэглэхэ зүйлнүүд, Экономическа харилсан туhаламжын соведэй гэшүүн бусад социалис оронуудта иимэ шэнжэлгэнүүд саг үргэлжэ үнгэргэгдэжэ байhан гэжэ Кубын хэблэл бэшэнэ. Шэнжэлэлгын дүнгүүдээр Кубын арадай ажахы байдалые СЭВ-эй бусад гэшүүн-оронуудай арадуудай байдалтай сасуулха арга олгоно.

(ТАСС).

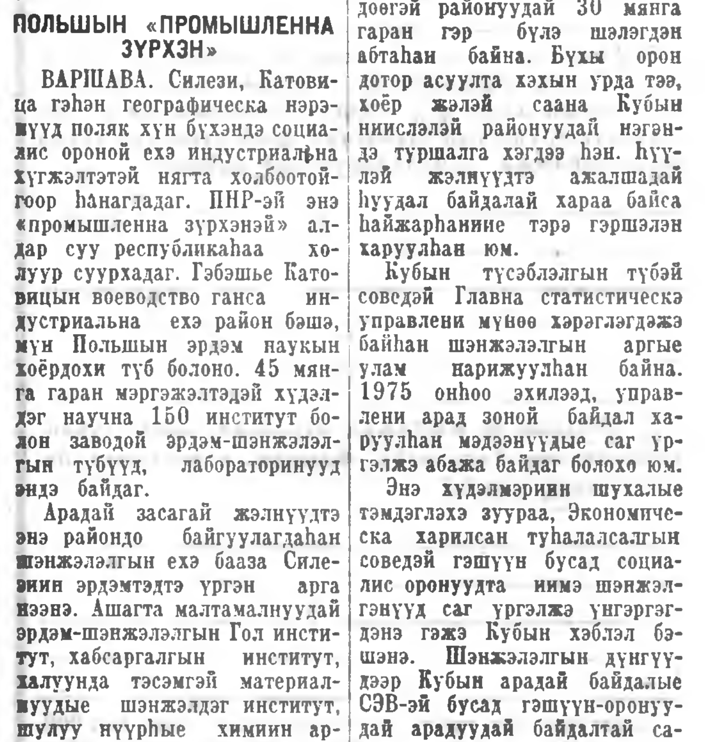

Эрдэм техникын талаар аха дүү социалис хоёр ороной хоорондо аша үрэтэй хани барисаанай хорин табан жэлэй ойн баярта зорюулагдаhан «СССР ВНР хоёрой хоорондо совет эрдэм, техникын туйлалтанууд ба эрдэм-техникын талаар хани барисаан» гэhэн выставка Будапештдэ нээгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкэдэ хабаадагшад Саяно-Шушенска ГЭС-эй дүрсын дэргэдэ.

МТИ—ТАСС-ай фото.

Анхарагты: hонирхолтой дүй дүршэл

Мэргэжэлтын зүбшэл

ПРОТЕИН ЭЛБЭГТЭЙ ҺОЛООМОН

...та, хүйтэн үбэлэй сагта ...тэжээлые арьбанаар, на...ягтаар гаргашалхын ту...рамжатай зүб рацион ..., адууhа малда шэмэ...hайн, белок элбэгтэй тэ... эдюулхые оролдохо шу... Илангаяа энэ жэлдэ ...гдэhэн үбhэ тэжээлэй ...идээ протеин багатай ...ниие хараада абаха хэ...й.

...промеханическа шэнжэ...хэхэ түбэй туршалгын ...ториин (ЦЭЛГИ) Клин...филиал hүүлэй үедэ hо... химическэ онол аргаар ...лан шанаржуулхадаа, ... аммиагые хэрэглэхэ ... технологи зохёохын ... хүдэлжэ байнхай. Энэ ...арга хэрэглэжэ hолоомо ...лхада шанарынь hай..., протеинээр элбэг бо... мүн малай бэедэ шэнгэ... hайншье хоол болодог.

...омон—тараан ажалhаа ... гол нэмэлтэ тэжээл ... Саашадаа ороохо та... ...м ехээр ургуулдаг бо... hолоомон бүри элбэгээр ...гдаха байна. Тэрэнэй ... шанарые дээшэлүүлжэ ... байгаа hаа, эдиhэн ... хибэдэhэн болгожо ...даг малай эдихэ тэжээлые бүри элбэг болгохо аргатай. Энээнhээ уламжалан, таримал ногоо сабшаад, витаминтай ногооной гурил татаха, гранул болгохо, сенаж ехээр дараха аргатай болохо hэн.

hолоомые уhагүй аммиагаар шанаржуулан буйлуулхада, хэр зэргэ ашагтай hайн байhаниие Бүхэсоюзна тэжээлэй научно-шэнжэлгын институдта шалгажа үзэгдөө. Тиимэ аргаар буйлуулагдаhан hолоомые үхэр мал ехэ дуратайгаар эдидэг байба. Тэжээлэй органическа бодосуудайнь болбосорон эдеэшэлгэ — 7 процентээр, клетчаткань —17 процентээр ехэ болоhон байгаа. Хэрбээ тиигэжэ буйлуулагдаагүй hолоомын килограмм бүхэндэ малай бэедэ шэнгэдэг протеиниинь 8 грамм байдаг hаань, шанаржуулаад байхада тэрэнь 24 грамм хүрэтэрөө ехэ болодог.

ЦЭЛГИ-иин Клинскэ филиалай хүдэлмэрилэгшэд Московско, Калининска, Новгородско, Тульска областьнуудай ажахынуудта хамта 500 мянган тонно hолоомые уhагүй аммиагаар буйлуулаа. Энэ тэжээлые шэмэтэй hайн болгохын тула hуритэй hолоомые уhагүй аммиагаар байра дээрэнь шанаржуулха онол арга зохёогдоо. Энэ технологидошь ямаршье орёо юумэн үгы, ямаршье ажахыда хэрэглэжэ болохо юм.

hайнаар нягтаруулан обоолhон, сомоhон hолоомын нуриин хажуу тээhээ тэг дундуурнь 3,5 метр утатай, досоогоо хүндытэй нариншаг сорго хадхажа оруулна. Тэрэнэйнь хурса үзүүртэ нүхэн хэгдэнхэй. Тэрэ нүхэ рууңь шлангаар уhагүй шэнгэн аммиак оруулагдана. hолоомын тонно бүхэндэ 30 килограмм аммиак хэгдэдэг. Тиигээд аммиагай ороhон нүхые хиигүйгөөр бүтүүлнэ. hайнаар хушана. Үбэлэй сагта тиигэжэ буйлуулагдаhан hолоомые 8—10 сүүдхэ үнгэрхэдэ малда эдюулхээр бэлэн болодог юм. Намартаа дулааншагта 5—6 сүүдхэ байлгаад малда эдюулхэ эхилхэдэ болоно. hүүлдэнь хушалтыень хуулажа абаад, хоёр сүүдхэ тухай hула байлгажа, аммиагай муу үнэрые гаргаhан хойноо малда эдюулжэ эхилхэдэ өөрэгүй. Нигэжэ аммиагаар шанаржуулhан hолоомо эдеэд үхэр малай үбшэлhэн, доторoo хордоhон ушар үзэгдөөгүй, мүн hолоомын досооhоо буритахяа болихоор тэжээлэй санитарна шанаршье hайн болоо.

Хээрэнь байлгажа шанаржуулhан hолоомые лабораторидо шалгажа үзэхэдэ, протеининь 1,5—2 дахин ехэ болоhон байба.

hолоомые нигэжэ буйлуулан шанаржуулхын тула полиэтиленовэ плёнко гү, али хии табихагүй резинэтэй бүд, үгышье hаа, ондоо материал оложо, сомоое hайнаар хушаха хэрэгтэй. hуритэй hолоомын хэды шэнээн шэгнүүртэйе хараада абан, хушаха хэрэгсэл бэлдэхэ байна. Жэшээнь, нэгэ тонно hолоомо хушахын тула 15—20 дүрбэлжэн метр хушалта хэрэгтэй. Нэгэл полиэтиленовэ плёнкоороо хэдэн hури hэлгэжэ байгаад хушахада болоно. Энээнhээ бүхэ hайн хушалтын материалтай hаа, тэрэнээ хэдэн жэлдэ хэрэглэхэдэшье болоно.

Л. ЖЕБИН,
ЦЭЛГИ-иин Клинскэ филиалай агротехнологическа таhагай технолог.
Московско область.
(«Сельская жизнь» газетэhээ абтаба).

Газетэ ба уншагшад

ҺАНАМЖА, ДУРАДХАЛНУУДЫЕТНАЙ ХҮЛЕЭНЭБДИ

Уншагшадайнгаа һанамжа, дурадхал, зүбшэл мэдэжэ абахын, уншагшадтаяа нягта холбоо барисаатай байхын тула газетын редакцинууд тэдэнэртээ анкетээр хандадаг заншалтай.

Анкетын хэдэн мүр... Уншагшадай гараар, хүхэ, хара, улаан, ногоон бэхээр, карандашааршье бэшэгдэһэн үгэнүүд. «Тиимэ, иимэ», «Үгы», «Һонирхомоор», «Тиимэ һаа, һайн бэлэй» гэһэн харюунууд.

Хүндэтэ нүхэд! Ерэхэ жэлэй газетэ, журналнуудта захил манай республикын нютаг бүхэндэ түгэсэжэ байна. Газетэ захяадүй байһан хүнүүдэй яараха сагынь ерээ. Энээнтэй дашарамдуулан, манай «Буряад үнэн» газетын редакци ерэхэ жэлэйнгээ хүдэлмэриин түсэбэй гол асуудалнуудые хараалжа байна. Тиимэһээ олон мянган уншагшадайнгаа һанамжа, дурадхалнуудые мэдэжэ абаха хүсэлэнтэйбди.

Олон янзын анкетэнүүд. Олон янзын мэргэжэлтэй, наһатай, залуушье, бүри гүлмэр, эдиршье хүнүүд—эдэнэр булта манай уншагшад. 1973 ондо манай дурадхаһан анкетэдэ нилээд олон уншагшад харюунуудаа эльгээгээ һэн. Жэшээлхэдэ, Хурамхаанай аймагай Аргатын дунда һургуулиин багша Василий Мункоевич Буянтуев һонирхолтой дурадхалнуудаа бидэндэ эльгээгээ бэлэй. Тиихэдэ Социалис Ажалай Герой, уран зохёолшо Цокто Номтоевич Номтоев ород ба буряад хэлэ һургуулида зааха тухай материалнуудые манай газетын хуудаһан дээрэ уншаха дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн. Мүн Түнхэнэй аймагай багша Софья Доржиевна Сотникова һонирхолтой дурадхалнуудые оруулаа, зарим дутуу дундануудыемнай заажа үгөө.

Хүндэтэ уншагшад! Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы дүрбэдэхи жэл дүүрэхэ дүтэлжэ байна.

Гараха 1975 ондо манай хэхэ хүдэлмэриин түсэбтэ таанад, уншагшад, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые олоор оруулха байхат гэжэ найданабди. Танай дурадхал, һанамжанууд бидэндэ ехэ үнэтэй.

Мүнөө танай анхаралда хэдэн асуудал табинабди. Тэдэниие уншаад, асуудал бүхэндэ харюусахыетнай гуйнабди. Харюутай анкетээ конвертдэ хээд, редакцида эльгээгыт.

1. «Буряад үнэниие» хэзээнһээ уншанабта? Та өөрөө манай газетые захина гүт? 1975 ондо захил хээ гүт?

____

____

2. Байгша ондо «Буряад үнэндэ» толилогдоһон ямар материалнуудые илангаяа һонирхон уншаабта?

____

____

____

____

____

3. Ямар асуудалаар, ямар удхатай материалнуудые «Буряад үнэн» дээрэ уншаха хүсэлэнтэйбта?

____

____

____

____

____

4. Манай газетэ танда туһална гү (ямар асуудалнуудта харюунуудые олонобта, шэнэ, өөртөө туһатай юу абанат, газетэдэ толилогдоһон ямар материалнуудые ажал хүдэлмэридөө хэрэглэнэт)?

____

____

____

____

____

5. Газетэдэ гарадаг тусхай хуудаһануудай («Хонхо», «Толи», «Эрдэм бэлиг — эрхим баян», «Саяанһаа Витим хүрэтэр», «Эрдэм, техникын эди шэди» гэхэ мэтэ), газетын шэмэглэл, фото-зурагууд тухай ямар һанамжа, дурадхалнуудтай байнат?

____

____

____

____

____

6. Өөһэдынгөө мэргэжэл, һуралсал, наһан тухай тобшохоноор бэшээрэйт. Фамили, адресаашье бэшэхэдэтнай болохо.

____

____

____

____

Харюунуудаа иимэ адресаар эльгээгыт: 670 000, г. Улан-Удэ, ул Ленина,35, редакция газеты «Буряад үнэн».

БЭШЭГҮҮДЫЕ АБАЛСАБА

Монголой Арадай Республикын тогтоогдоһоор 50 жэлэй ой һаяхан тэмдэглэгдэбэ. Совет арадшье монгол ханинартайгаа сугтаа энэ алтан ойн һайндэрые тэмдэглэһэн байна. Юуб гэхэдэ, агуу ехэ Ленин монгол арадай вождь Сүхэ-Баатар хоёрһоо эхитэй энэ хани барисаан таһаршагүй мүнхэ бшуу. Тиимэһээ хаяа хадхажа һууһан хүршэ — буряад, монгол арадуудай холбоо барисаан жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Монголой Арадай Республикаһаа ерэһэн студентнэрэй «Найрамдал-74» гэжэ отряд гэр байра, барилгын комбинат энэ жэлдэ барилсаһан байха юм. Энэ отрядай гэшүүд барилга-хабсаралгын 7-дохи управленидэ ажаллахадаа, шударгы бэрхэ байһанаа харуулаа.

МНР-эй тогтоогдоһоор 50 жэлэй алдарта ойн урда тээхэнэ барилга-хабсаралгын 7-дохи управлени болон партийна, профсоюзай организацинуудай нэрэ дээрэ иимэ бэшэг ерэбэ:

«Таанарай коммунизм байгуулжа байһыетнай нюдөөрөө хараһандаа, баян дүй дүршэлыетнай шудалжа, халан абаһандаа бидэнэр үнэн сэдьхэлһээ баяртайбди. Ажалай ехэ амжалта таанарта хүсэнэбди.

МНР-эй студентнэрэй «Найрамдал-74» барилгын отрядай гэшүүд».

7-дохи СМУ-гай коллективэй харюугай бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Улаан-Үдэ хотодо гэр барилгын комбинадай барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайтнай түлөө» студентнэрэй «Найрамдал-74» гэжэ отрядай гэшүүд, таанарта баяр баясхалан хүргэнэбди. Таанарай бидэнэртэй сугтаа ажаллаһан ушар совет-монгол арадуудай таһаршагүй хани барисаанай үшөө нэгэ гэршэ болоно. Монголой Арадай Республикын аша туһада һайнаар һурахыетнай, ажаллахыетнай хүсэнэбди».

М. БОЛОНЕВ.

АЯНШАЛГЫН ЗАМ УРИНА

Дунда Азиин городуудаар айлшалха 300 гаран аяншалагшадые һуулгаһан «Байкал» гэжэ поезд Улаан-Үдэ станциһаа мордобо. Тэдэнэр оронойнгоо арбан городой үнгэрһэн сагайнь түүхэ мэдэжэ абаха, мүнөөнэйнь байдалтай танилсажа, үзэсхэлэнтэ газарнуудыень хаража ерэхэнь.

Үндэр наһатай пенсионернүүдшье, эдир залуу комсомолшуудшье аяншалагшадай дунда бии. Пенсионернүүд Самбу Дашиевич Тыхеев, Александр Сергеевич Лошкарев, Нина Николаевна Белова, эрхим һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө путевкоор шагнагдаһан комсомолшууд: Кабанскын совхозой бригадир Петр Черкашин, Түнхэнэй совхозой малшан Жамса Таряшинов, прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд Любовь Рязанова, Татьяна Лахманова болон бусад олон ажалшад холын замда мордогшодой дунда ябалсаа.

Тиихэдэ аяншалга, экскурсиин бюро үбэлэйнгөө амаралтын үедэ холуур аяншалха дуратай һурагшадта, студентнэртэ иимэ маршрут дурадхана:

ҺУРАГШАНАРТА:
Байгша оной декабриин 31-һээ 1975 оной январиин 12 болотор. Улаан-Үдэ — Новосибирск — Ленинград — Улаан-Үдэ.

ХАБАРАЙ АМАРАЛТЫН ҮЕДЭ:
1975 оной мартын 21-һээ апрелиин 1 болотор.

Улаан-Үдэ — Новосибирск — Алма-Ата — Фрунзе — Ташкент — Улаан-Үдэ.

СТУДЕНТНЭРЭЙ АЯНШАЛХА ПОЕЗД:
1975 оной январиин 15-һаа 21 болотор.

Улаан-Үдэ — Новосибирск — Красноярск — Улаан-Үдэ.

С. ВИННИК,
аяншалга, экскурсиин бюрогой методист.

Кидэй араг яһан хада газарта олдобо

Хойто-Кавказай Краснодарска хизаартахи «Урупский» гэжэ үүлтэртэ малай совхозой гүрэнэй хүдэлмэрилэгшэд зайн гал дамжуулгын линии татажа байһаар мэдэгдээгүй амитанай араг яһа олобо. Хизаар оронoo шэнжэлэлгын нютагай музейн хүдэлмэрилэгшэд эндэнь малталга хэбэ. Газар доро метр гүнзэгыдэ далайн эртэ урда сагай дүрбэ хахад метр утатай кидэй араг яһан олдобо. Газар доро үни удаан саг соо байһаншье һаа, нюрганайнь, үргэнэйнь, хабһанайнь, һэрбээнүүдэйнь яһан яагаашьегүй. Энэ араг яһан эрдэм наукада яһала һонирхолтой байна.

Хэдэн арбаад миллион жэлэй саада тээ Хойто-Кавказай газар дээрэ Хара, Азовско болон Каспиин далайнуудые холбодог далай байһан гэжэ эрдэмтэдэй тухайлдагые тэрэ үшөө дахин гэршэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кидэй олдоһон араг яһан.

АПН-эй фото.

Хилын саанаһаа
· телефон · телеграф · радио

ПАРИЖ

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЕРЭХЫЕНЬ ФРАНЦИ ХҮЛЕЭНЭ

ТАСС

Һанамжаяа хэлсэхын тула КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ерэхээ байһыень Францийн арад зон угаа һонирхолтойгоор хүлеэжэ байна. Совет-француз хөөрэлдөөнүүд Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ нүлөөлхэ гээд найдажа байһанаа хэблэл, политическэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, наймаашад элирхэйлэн мэдүүлнэ. Энэнь элдэб асуудалнуудаар Советскэ Союзай, Францийн хоорондохи аша үрэтэй харилсаа холбоо һайжаруулха байха.

Франко-совет экономическа харилсаае улам хүгжөөхые оролдожо байнабди гэжэ Францийн «Креди эндюстриэль э коммерсиаль» гэдэг банкын президент К. де Ларен мэдүүлээ.

Советскэ Союзай, Францийн хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаан һайжарна гээд сэдьхэлээ хананги байһанаа ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө тэрэ тэмдэглэбэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ хоёр ороной хоорондохи эд бараанай эрьесэ нилээд ехэ болоһон байна.

Совет промышленна продукциие Франци улам ехээр худалдан абадаг боложо байнхай. Хоёр орондо промышленна ехэ ехэ барилгануудые бүтээхэ хэрэгтэ Францийн, СССР-эй хүн зон үргэнөөр, эдэбхитэйгээр хабаадана.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр ерэлгэ хоёр ороной харилсаае хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэхэ байха гэжэ Францийн банкын президент мэдүүлбэ.

Энэнь хоёр ороной хоорондохи бүтэмжэтэй һайн, аша үрэтэй харилсаанда нүлөө үзүүлхэ байһаниинь дамжаггүй гэжэ «Франци — СССР» бүлгэмэй Президентскэ соведэй гэшүүн Р. Маркье тэмдэглээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр ерэлгэ совет-француз харилсаанай түүхэдэ шухала һуури эзэлхэ байха гэжэ тэрэ мэдүүлнэ. Ушар юуб гэхэдэ, энэ ерэлгэ Францийн, Советскэ Союзай хоорондохи харилсаае, экономическа, научна, соёлой харилсаае гүнзэгырүүлэн бэхижүүлгэдэ нүлөөлхэ. Совет-француз хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга Европодо, бүхы дэлхэй дээрэхи шахардуу байдал һуларуулгада һайнаар нүлөөлхэһөө гадна, манай түби дээрэ, уласхоорондын оршон байдалдахи аюулгүй байдалые бэхижүүлгэдэ нүлөөлхэ болоно.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Францида ерэжэ, Францийн Президент В. Жискар д'Эстентэй уулзаха, хөөрэлдэхээ байһаниинь гадаадын хэблэлэй гол анхарал татаһаар. «Л. И. Брежнев средада айлшаар Франци ерэхэнь. Һанамжаяа хэлсэхын тула манай ороной Президенттэй уулзаха байна, — гэжэ Францийн «Юманите» газетэ бэшэнэ. — Энээгээрнь сэдьхэлээ ехээр хананги байһанаа мэдүүлнэбди».

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй США-гай Президент Дж. Фордтой Владивосток шадар уулзажа, хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые гадаадын хэблэл шэнжэлэн толилжо үргэлжэлһөөр. Владивосток шадар үрэ ехэтэй хөөрэлдөөнүүд болоо гээд Болгариин «Поглед» бэшэнэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, Польшын «Трибуна люду» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Шахардуу байдал һуларуулхын түлөө, энэ хэрэгые бэхижүүлхын түлөө СССР-эй нэтэрүү, залан сэхэ тэмсэлдэ Л. И. Брежневэй үүргэ сэгнэшэгүй ехэ, бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоо. Оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үгэеэ ойлголсоһон хөөрэлдөөнүүдһээ, ябуулгануудһаа бүхы дэлхэй дээрэхи байдал һайжарха, хубилха байна».

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегэй, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевичэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Финлянди ошоод байһан тухай материалнуудые Польшын «Дзенник людовы» газетэ тунхаглана.

Хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадайнгаа Азиин зарим оронуудта ошоод байһан тухай социалис оронуудай хэблэл үргэнөөр мэдээсэнэ.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн Брюссельдэ нээгдэхэнь, «Юрэнхы дэлгүүртэ хабаатай оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Парижда болохо уулзалгатай дашарамдуулан, тэндэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудые хаража үзэхэ байна.

Орон доторхи байдал тухай, правительственна кризис тухай Японой хэблэл үргэнөөр мэдээсэнэ. Японой премьер-министрэй орлогшо байһан Т. Мики партиин түрүүлэгшын, премьер-министрэй тушаалнуудые эзэлхэ ёһотой гэжэ хүтэлбэрилхы партиин олонхи гэшүүд тоолоно гээд тэмдэглэгдэнэ.

(ТАСС).

ДАККА

Азида эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха

ТАСС

Монголой Арадай Республикын ниислэл хотодо ерээд байхадаа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые Бангладешэй Арадай лиги гэжэ хүтэлбэрилхы партиин түрүүлэгшэ А. Х. Камаруззаман шэнжэлэн тайлбарилхадаа, Ази бата, найдамтай эб найрамдалай түби болохо ёһотой гэжэ тэмдэглээ. Манай түбидэ эб найрамдалай хангагдахын түлөө бүхы арадууд тэмсэхэ ёһотой.

Эб найрамдал бэхижүүлхын тула Советскэ Союзай Коммунис партиин, Советскэ правительствын, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ехэ хүсэлэлгэ оролдолго гаргажа байһыень онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй гэжэ ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө тэрэ мэдүүлээ. СССР-эй эб найрамдалта гадаадын политикые Азиин арадууд һайшаан хүндэлнэ.

Энэ хүсэлэлгэ оролдолгонь Урда Азиин арадуудта тон ойлгосотой, дүтэ юм гэжэ А. Х. Камаруззаман мэдүүлбэ.

ГАВАНА

ССНМ-эй делегаци Кубада

ТАСС

Энэ эмхиин Центральна Соведэй нэгэдэхи секретарь Эгон Кренц түрүүтэй Сүлөөтэ немец залуушуулай холбооной делегаци эндэ ерэбэ.

Дубын Залуу коммунистнуудай холбооной национальна комитедэй нэгэдэхи секретарь Луис Орландо Домингес ГДР-һээ ерэһэн айлшадые угтаһан байгаа.

БЕРЛИН

ХАРИЛСААМНАЙ УЛАМ ҮРГЭДЭХЭ

ТАСС

ГДР-эй Арадай палатын делегациин Советскэ Союз соогуур аяншалаад бусаһанай һүүлээр тус делегациин хүтэлбэрилэгшэ, Арадай палатын түрүүлэгшэ, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. Геттинг иигэжэ мэдүүлбэ: «СССР-эй Верховно Соведэй уряалаар хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошоһон байнабди. Энэмнай ГДР-эй Арадай палатын ба СССР-эй Верховно Соведэй хоорондохи заншалта холбоо барисаае саашадань гүнзэгырүүлэн бэхижүүлхэ арга олгоо. РСФСР, мүн Узбекистан, Армени соогуур аяншалга, депутадуудтай хани халуун хөөрэлдөөнүүд, ажалшадтай уулзалганууд манай орон доторхи социалис демократиие саашадань хүгжөөхэ шухала нүхэсэл болоно. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнотой уулзалга бидэнэй сэдьхэлдэ бүхөөр хадуугдаа. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зорилгонууд, түйлаһан амжалтанууд тухайдаа хөөрөөд, манай оронуудай хоорондохи хани барисаае үндэрөөр сэгнэһэн байна».

«Фашизмһаа сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойдо бэлэдхэл хэхэдээ, дүй дүршэлөө хэрэглэхэбди, — гэжэ Г. Геттинг тэмдэглээ.

ПАРИЖ

СОВАНЬЯРГЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Францийн гадаадын хэрэгүүдэй министр Ж. Совеньярг ноябриин 29-дэ сенадта үгэ хэлэхэдээ, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые хараада абангүй, 1967 ондо болоһон дайнай урда тээхи хилэнүүдые сахингүй, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал гуримшуулжа болохогүй гээд мэдүүлээ.

ЧИКАГО

ШУХАЛА ШАТА

ТАСС

Холбоото Штадуудай, Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй һаяын уулзалга манай хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаае һайжаруулха шухала шата болоно гээд «Нэшнл энджиниринг» гэжэ компаниин президент Г. Динст ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ. «Хүйтэн» дайнай» үлэгдэлнүүдые сүм үгы хэхэ, һэжэглэлтэнүүдые усадхан зайсуулха шухала байна. Иимэ хөөрэлдөөнүүд, уулзалганууд шухала удха шанартай гэжэ тоолоноб гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

СССР-эй ба США-гай хүтэлбэрилэгшэдэй урда тээхи уулзалгада адли, Л. И. Брежневэй, Дж. Фордтой уулзалга Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай хоорондохи политическэ, худалдаа наймаанай, соёлой харилсаае хүгжөөхэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ үүргэтэй байха гээд США-гай машина бүтээлгын ехэ фирмэнүүдэй нэгэн — «Пуллман инкорпорейтед» гэжэ фирмын толгойлогшо С. Кейси мэдүүлээ.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ПАЛЕОНТОЛОГУУДАЙ ОЛОШО

500 МИЛЛИОН жэлэй турша соо Түбэй Азидахи амитадай аймагай ямараар хубилжа байһые шэнжэлхэ гэһэн зорилго совет-монгол палеонтологическа хамтын экспедици урдаа табиһан байгаа. Аха дүү хоёр ороной Наукануудай академинүүдэй хоорондохи харилсаа холбооной программын үндэһөөр энэ хэгдэнэ.

Хүдэлмэри зургаан жэлэй турша соо Монголой Арадай Республикын үргэн ехэ газар дээрэ — сүл губи, хүнэй хүлөөшье табяагүй Гобиин урда районуудһаа хадата Хүбсэгэл нуур хүрэтэр хэгдэжэ байна гээд экспедициин хүтэлбэрилэгшэ СССР-эй Наукануудай академиин Палеонтологиин институдай директор Н. Н. Крамаренко мэдээсэбэ. Динозаврнуудай үндэгэлһэн газар, мезойско эрын эртэ урда сагай (100 миллионһоо үлүүтэй жэлэй саана) ажамидарһан юрын һүн тэжээлтэ амитадай суглуулбари, ногоогоор хооллодог гүрбэлнүүд — игуанодонуудай араг яһан, мантан томо арьяатан динозаврай араг яһан олоһон зүйлнүүдэйнь дунда бии. Урда хүлнүүдэйнь һабар хахад метр шахуу ута байһан юм ха.

Экспедициин шэнжэлгэнүүд имагтал амитадай аймагай хүгжэлтые шэнжэлгэдэ бэшэ, харин зоологическа ажал хүдэлмэридэ шухала удха шанартай байна гээд Н. Н. Крамаренко хэлээ. Совет, монгол эрдэмтэдэй хамтын хүдэлмэриин түрүүшын ном хэблэлһээ гараа. Удаадахи хэблэлнүүдынь барлагдан гарахаар бэлдэгдэжэ байна.

ЗУРГААН ЖЭЛДЭ... ОНДОО ХҮНЭЙ ЗҮРХЭТЭЙГӨӨР

ХОЛБООТО ШТАДУУДАЙ Виргини штадтахи Ричмонд хотын больницада 49-тэй Луис Рассел наһа бараба. 1968 оной августын 24-дэ тэрэндэ операци хэжэ, ондоо хүнэй зүрхэ һуулгаһан байгаа.

Индианаполис хотодо һургуулиин багша иимэрхүү операци хүүлэһэн бусадай дундаһаа ондоо хүнэй зүрхэтэйгөөр һураггүй удаан ажаһуугаа бшуу.

Байгша оной октябриин 7-до Рассел клиникэдэ ерэхэдээ, зүрхэмни ехээр һабана гэжэ тэрэ гомдол барихан байгаа. Зургаан жэлэй урда тээ энэ клиникэдэ тэрэндэ операци хэгдээ һэн. Тиихэдэнь тэрэнэй зүрхэнэй ажал ябуулгые гуримшуулан һайжаруулхын тула хэмэл оньһон түхеэрэлгэ табигдаа һэн. Гэбэшье энэнь аша туһа үгөөгүй. Һуулгагдаһан зүрхэнэйнь тэрэнэй бэе махабадта таарахаяа болиһонһоо уламжалан, Рассел наһа бараа гээд клиникын захиргаан мэдүүлбэ.

ПАРИЖ. (ТАСС). Операци хүүлэжэ, ондоо хүнэй зүрхэ табюулһанһаа хойшо зургаан жэлэй ойе 54-тэй француз Эммануэль Витриа һаяхан тэмдэглээ.

АН АМИТАДЫЕ ХАЙРА ГАМГҮЙ ХЮДАНА

ҺҮҮЛЭЙ ҮЕДЭ Зүүн Африкын оронуудтахи шухаг ан амитадые хайра гамгүйгөөр хюдана.

Танзаниин «Дейли ньюс» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, байгша оной ноябрь һарада Дад-эс-Саламда полици браконьернүүдһээ заанай 80 гаран һоёо, носорогой 30 эбэр буляажа абаһан байна.

Энэ жэлэй октябрь һарын нэгэ үдэр ниислэлэй аэропорт дээрэ тамуужанай хүдэлмэрилэгшэд хүнүүдэй абажа ябаһан эд зөөри шалгажа үзэхэдөө, заанай 40 һоёо, носорогой 153 эбэр, леопардын 2 арһа олоһон байна. Гадаадаһаа ерэһэн аяншалагшад эдэниие нюусаар абажа гараха гэжэ ябатараа баригдашоо.

Танзаниин заповедниггүүд соо заан, носорог, леопард улам үсөөржэ байна гээд правительство һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлнэ. Ороной национальна баялиг болохо ан амитадые сахин хамгаалха талаар дары хэмжээнүүдые абахыень газетэ правительствые уряална.

ҮТЭГЖҮҮЛГЭ ГАРГАХА МАШИНА

РУСА хотодохи хүдөө ахын машина бүтээлгын институт [illegible] 150—200 гектарта [illegible] ральна үтэгжүүлгэ гаргаха [illegible] ехэтэй машина зохё[illegible]. Энэ машина совет «К-700» «Т-150К» тухэй тракторнуудтай хамта хүдэлжэ шадаха.

БҮД НЭХЭДЭГ СТАНОК

ЧЕХОСЛОВАКИИН «Зброевка» гэжэ заводой конструкторнууд бүд нэхэдэг шэб шэнэ түхэлэй «Контис» гэжэ станок зохёон бүтээбэ.

Машинын онгосонуудые олоор шоруулһанай ашаар станогой ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлнэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Студентнүүдэй үндэр уялга» — түрүү бэшэг. Замбуулинай «Союз-16» онгосын ниидэлгэ тухай ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. Марксистско-ленинскэ һуралсал. «Амжалтын эшэ үндэһэнүүд» гэһэн Г. Харченкын статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Революциин баатарнууд — оперын сценэ дээрэ» — О. Куницынай статья. «Мүрысөөн тухай» — һүүлшын мэдээсэлнүүд. Нютаг нютагай һонин. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спорт. АПН-эй материал. «Театрай шэнэ зүжэгүүд» — суглуулбари. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.55 — Дамжуулгын программа. 18.00 — «Экран» — телевизионно суглуулбари.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Бүхы юумэ мэдэхэ хүсэлтэйб» гэһэн киножурнал үхибүүдтэ харуулагдаха. 19.40 — Телепанорама.

«Орбита». 20.10 — «Второе дыхание» — телевизионно уран һайханай фильм — (1-дэхи сери). 21.20 — «Залуушуул» гэһэн дамжуулга. — «Бэеэ туршаха». 22.40 — «Дагестанай АССР-эй угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». КПСС-эй Дагестанай обкомой нэгэдэхи секретарь М. И. Умаханов дамжуулгада хабаадалсаха.

Редакторай орлогшо С. С. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50.52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36,63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61.35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.